

SIJEČANJ 2012.

1

Marija

ISSN 1331-1476

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

Današnja svetkovina ne slavi neku apstraktnu zamisao, nego jedno otajstvo i jedan povijesni događaj: Isus Krist, božanska osoba, rođen je od Marije Djevice, koja je, u najistinskijem smislu, njegova majka.
BENEDIKT XVI.

Sretno i blagoslovljeno

Slično kao i o Božiću, i o Novoj godini pružamo ruke jedni drugima i kličemo: "Sretna nova godina!" Koliko smo puta izgovorili te riječi koliko smo ih puta čuli, a koliko ćemo ih puta još čuti i ponoviti!? O Novoj godini te i slične čestitke ističemo po našim ulicama i trgovima, trgovinama i uredima, ispisujemo ih na božićnim kartama, slušamo na radiju i televiziji... Svi želimo sreću i sebi i drugima.

Čežnja za srećom duboko je skrivena u čovjekovu biću, u dnu njegovoga srca. Svatko želi biti sretan, i to ne samo koji dan ili godinu nego čitav život. Stoga kao vjernici uobičajenoj novogodišnjoj čestitki "Sretna nova godina!" rado dodajemo: i blagoslovljena! Time zazivamo trojedinoga Boga, zajednicu ljubavi Oca, Sina i Duha Svetoga, da bude s nama u novoj godini, da nas prati i štiti na našem životnom putu, da blagoslovi plodove rada naših ruku, napore našeg uma i srca...

On, koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja i sam čovjekom postao, da bi bio sudionik života i suputnik svakom čovjeku, želimo da nas vodi i u novoj godini, kako bi naš život i rad bili sretni i uspješni.

Iako smo godinu koja završava čestitali jedni drugima, mnogima ona nije bila ni sretna ni blagoslovljena. Različite nevolje pogadale su i nas i one s kojima smo dijelili svagdanje radosti i nade, žalosti i tjeskobe... U svijetu ratovi još uvijek hjesne, nasilja ne prestaju, nevini stradavaju, ljudska prava se nemilosrdno gaze. Nižu se nesreće i nepogode, a bolesti ugrožavaju i odnose živote... Toliki su nezaposleni, pritisnuti siromaštvom, mnogi i kruba gladni... Nakon potpisivanja pristupnog ugovora Hrvatske Europskoj uniji, u novu godinu ulazimo predvođeni novom vlašću od koje očekujemo da pokrene gospodarstvo, smanji nezaposlenost, omogući nove investicije, potakne razvitak, osnaži međunarodni položaj... Hoće li to uspjeti, da bi nam godina u koju ulazimo bila sretnija i blagoslovljenija? Novu godinu započinjemo svetkovinom svete Bogorodice Marije. Svoj molitveni pogled upravljamo Majci Isusovoj, koja se savršeno prilagodila Isusovu djelu i poslanju, čitavim bićem stavila se Bogu na raspolaganje i cijeloga života velikodušno mu služila nepodijeljena srca. Nek i nama u tomu bude uzor i u novoj godini kako bi nam ona, s Božjom pomoći i Gospičinim zagovorom, bila što sretnija i blagoslovljenija!

UREDNIK

Znanstveni skup

U duhovnom centru *Marijanski cenakul* u Borgonuovu (Bologna, Italija) Misio-narke Bezgrešne-o. Kolbea upriličile su 19. studenoga znanstveni skup o bl. Djevici Mariji na temu: *Sinko, zašto si nam to učinio?* (Lk 2, 48). Nakana je bila produbiti Marijin lik biblijskim, teološkim i ekumenskim ključem. (MdD)

Zvono među otpadom

Vrijedno zvono sa stare katedrale sv. Marije u San Franciscu (USA), koja je g. 1962. izgorjela, ukraedno 23. listopada, pronađeno je tri dana kasnije u lučkoj četvrti obližnjega grada Oaklanda, neda-leko od odlagališta metalnog otpada. Zvono je izliveno g. 1889., teško gotovo tri tone, a vrijedno je zbog stare crkve. (IKA)

Plan lurske procesije

U Zagrebu je od 23. do 25. studenoga održan radni sastanak za izradu plana procesije s Presvetim tijekom 54. međunarodnoga vojno-redarstvenog hodočašća koje će se održati od 8. do 15. svibnja 2012. u Lurdu, kojoj je orga-nizator Vojni ordinarijat RH. Dogovoreno je da će procesija krenuti od gornje bazilike niz kolonade do pod-zemne bazilike Pija X. Kroz molitve, pje-vanja, čitanja i multimedijalni sadržaj tematski će se naglasiti Presveto kao kruh koji nas hrani. Određen je i način sudjelovanja drugih zemalja, kao i glaz-beni repertoar koji će izvoditi Orkestar OS RH, zbor P.M.I-a, zbor bečke kate-drale i klapa HRM-a "Sv. Juraj". Nastojalo se sačuvati međunarodni karakter, a predstoji izrada podrobnog plana, koji će biti predstavljen direkciji P.M.I. u siječnju u Parizu. (IKA)

Papin izaslanik

Pismom na latinskom i datiranim 4. stu-denoga, Benedikt XVI. poslao je kao

Bojazan od molitava

"Bojim se više molitava ovoga Pape negoli sve carske vojske", rekao je Sulejman Veličanstveni, carigradski sultan, nakon pobjede kraj Lepanta, 7. listopada 1571. Na papinskom prijestolju bio je tada Pio V., a njegova je molitva bila - krunica. O krunici, papi Piju V. i bitki g. 1571. pisao je nedavno, govoreći o posveti Gospi, talijanski povjesničar Franco Cardini u talijanskom dnevnom listu *Avvenire* (27. svibnja 2011.) Papa, koji se bojao da islam "ne bi izbrisao kršćansku vjeru iz Europe", objavio je pet isprava o krunici, i, ustanovljujući blagdan Gospe od Krunice, napisao: "Nećemo da bude zaboravljena velika pobjeda postignuta Marijinim zaslugama." Bez obzira što se čini da nakon 11. rujna 2001. u New Yorku ništa nije riješeno u pogldu islama, dobro se prisjetiti Sulejmanovih riječi: "Bojim se više molitava ovoga Pape..."

(MdD)

svoga izaslanika kardinala R. R. Martina na slavlje stoljetnice katedrale sv. Marije u Yangonu (Mianmar) 8. prosinca. (Z)

Na sjednici

Kardinal J. Bozanić sudjelovao je 30. studenoga na sjednici Međunarodne komisije za Međugorje pri Kongregaciji za nauk vjere. (IKA)

Djevojčica na papinskoj misi

Nohri Valentina, 10-godišnja kolumbijska djevojčica oteta i oslobođena 18. listopada, sudjelovala je u Papinoj misi 12. prosinca, u povodu blagdana Gospe Guadalupske, zaštitnice Amerike. Preko kolumbijskog veleposlanika pri Svetoj stolici, Benedikt XVI. poslao je Nohri medalju bl. Ivana Pavla II., raspelo i poziv da sudjeluje u misnom slavlju u povodu 200. obljetnice neovisnosti brojnih američkih država, među kojima i Kolumbije, koji je ona s radošću prihvatila. (Z)

Dan nekupovanja

Austrijska Katolička akcija i Pokret katoličkih posloprimaca pozvali su Austrijance da 8. prosinca, blagdan Bezgrešnog začeca, proslave kao *Dan nekupovanja*. Od g. 1995. mnogi su prisiljeni raditi i na taj dan, premda je državni blagdan. Crkva neprestano poziva na nekupovanje, a prosvjedne akcije donose plodove. Pojedini trgovački lanci, kao što su Billa ili Baumax, posljednjih godina ne rade i omogućuju svojim zaposlenicima biti u krugu svojih obitelji. (IKA)

Božić posvećen Gospi

Božić g. 2011. na vatikanskom Trgu sv. Petra posvećen je Gospi, koja je i glavna tema ovogodišnjih jaslica. Nadahnuće za to došlo je iz nedavnoga proglašenja blaženim Ivana Pavla II., veoma pobožna Gospi. Lijevo od jaslica naprav-

ljene su neke nastambe nadahnute na tradicionalnim palestinskim onoga doba, gdje se odvijaju prizori iz Marijina života, od navještenja do susreta s Elizabetom i prikazanjem Isusa u Hramu. Figure su uzete su rimske bazilike Sv. Andrija della Valle za koju ih je g. 1842. napravio sv. V. Pallotti. (VIS)

Tjedan od Montserrat do Lurda

U Rimu je predstavljen hodočasnički *Marijanski put* koji sjedinjuje četiri poznata svetišta u Španjolskoj i Francuskoj: Gospe od Stupa u Zaragozi, jedno od najstarijih Gospinih svetišta na svijetu, Torreciudad, nastalo u prošlom stoljeću zalaganjem sv. J. Escribà, Montserrat, marijansko srce Katalonije nedaleko od Barcelone, i Lurd, najposjećenije Gospino svetište u Europi. Radi se o kulturalnom i religioznom hodu, koji traje od jednoga do šest dana, a može započeti iz Barcelone ili iz Zaragoze, i to u svako doba godine. Između svetišta se nalaze različite katedrale, crkve, samostani, dvorci, spomenici i kulturalne staze, od kojih su mnoge povezane s domaćim jelima i pićima. (Z)

Zaključak kubanskog jubileja

Slika kubanske zaštitnice *Gospe od Karitasa od Kobre*, koju su prije 400 godina u moru pronašli ribari, na povratku je u svoje svetište Santiago de Cuba, gdje će njezino hodočašće u ožujku biti zaključeno. Na tom činu sudjelovat će i papa Benedikt XVI. Nacionalno *hodočašće ljubavi* s Gospinom slikom u povodu njezina jubileja započelo je Kubom početkom kolovoza 2010. i prešlo više od 28 tisuća kilometara. Kubanski biskupi pozvali su prigonom poslanicom svoje vjernike na življenje jubilejskih slavlja u povodu 400 godina od pronalaska Gospine slike, koja će se odvijati od 7. siječnja 2012. do 5. siječnja 2013. (Z)

Marijino jedino poslanje

*U drugom čitanju sv. Pavao sažimlje u sinovskom posvojenju djelo spase-
nja koje je Krist izvršio, u kojemu
kao da je uklopljen Marijin lik.*

*Zahvaljujući njoj, Sin Božji, "rođen
od žene" (Gal 4, 4), mogao je doći u
svijet kao pravi čovjek, u punini vre-
mena. Takvo ispunjenje, takva puni-
na, odnosi se na prošlost i na mesi-
janska iščekivanja, koja se ostvaruju,
ali se, u isto vrijeme, odnosi i na
puninu u apsolutnom smislu: u riječi
postalom tijelom, Bog je rekao svoju
posljednju i definitivnu Riječ. Na
pragu jedne nove godine, odjekuje
tako poziv da idemo s radošću
prema svjetlu "sunca koje izlazi s
visine" (Lk 1, 78), jer u kršćanskom
zreniku, sve je vrijeme nastanjeno
Bogom, nema budućnosti koja ne bi
bila u snjeru Kristovu i ne postoji
punina izvan one Kristove.*

*Današnje evanđeosko čitanje
završava nadijevanjem imena Isusu,
dok Marija sudjeluje u šutnji,
razmatrajući u srcu, u otačstvu toga
svoga Sina, koji je na sasvim jedin-
stven način dar Božji. Ali evanđeoski
odlomak koji smo slušali na poseban
način ističe pastire, koji se vraćše
"slaveći i hvaleći Boga za sve što su
čuli i vidjeli" (Lk 2, 20). Andeo im je
navijestio da se u gradu Davidovu,
tj. Betelehemu, rodio Spasitelj i da će
naći znak: dijete povijeno u pelene u
jaslama (usp. Lk 2, 11-12). Otišavši*

*na brzinu, nadoše Mariju s Josipom i
Dijete. Zamjećujemo kako evanđelist
govori o Marijinu materinstvu
polazeći od Sina, od "djeteta povije-
na u pelene", jer je On - Riječ Božja
(Iv 1, 14) - polazna točka, centar
događaja koji se zbiva te je On onaj
koji potvrđuje da je Marijino mate-
rinstvo zapravo "božansko".*

*Ta pretežita pozornost koju današnja
čitanja posvećuju "Sinu", Isusu, ne
smanjuje Majčinu ulogu, naprotiv,
postavlja je na pravi zrenik: Marija
je, doista, Majka Božja upravo na
osnovi svoga potpunoga odnosa
prema Kristu. Prema tome, slaveći
Sina časti se Majka i časteći Majku
slavi se Sin. Naslov "Majke Božje",
koji danas liturgija ističe, naglašava
jedino poslanje Presvete Djevice u
povijesti spasenja: poslanje koje stoji
u temelju štovanja i pobožnosti koje
joj iskazuje kršćanski narod. Marija
doista nije primila dar Božji samo
za sebe samu, nego da ga donese u
svijet: u njezinu plodnu djevičan-
stvu, Bog je ljudima darovao dobra
vječnog spasenja (usp. Zborna moli-
tva). I Marija neprestano nudi svoje
posredništvo hodočasničkomu narodu
Božjem kroz povijest prema
vječnosti, kao što ga je nekoć ponudi-
la betelemskim pastirima. Ona, koja
je dala zemaljski život Sinu
Božjemu, nastavlja darivati ljudima
božanski život, koji je Isus sam i nje-
gov Dub Sveti. Zbog toga se smatra
majkom svakog čovjeka koji se rada
Milosti te je u isto vrijeme zazivana
kao Majka Crkve.*

*(Iz homilije na Svetkovinu sv. Bogorodice
Marije, 1. siječnja 2011.)*

BENEDIKT XVI.

A marble sculpture of the Virgin Mary and the Christ Child. Mary is depicted with a serene, slightly downward-looking expression, her head tilted. She wears a long, flowing robe with intricate folds. The Christ Child is nestled in her arms, looking towards the viewer with a calm expression. The background is a plain, light-colored wall.

Majci čovječanstva

**Djevice blaga, Majko čovječanstva,
svrati svoj pogled
na muškarce i žene našeg vremena,
na narode i njihove vladare,
na nacije i kontinente,
utješi one koji plaču, koji trpe,
koji pate zbog ljudske nepravde,
podrži one koji teturaju pod teretom rada
i gledaju u budućnost bez nade;
ohrabri one koji rade na izgradnji boljega svijeta
u kojemu trijumfira pravda i vlada bratstvo,
gdje prestaju sebičnost i mržnja, i nasilje.
Svaki oblik i očitovanje nasilja
nek budu pobjeđeni
pomiriteljskom snagom Kristovom!**

BENEDIKT XVI.

Tkalja

Božjih halja

Razmišljajući o Mariji, u prigodi svetkovine Bezgrešnog začeca, kao pralji ljudskih halja, vidjeli smo kako ne treba biti prlav da bi se znalo što je prljavština te potom da bi se nekoga opralo. Marija se nije ustručavala biti suradnica prečistoga Boga u moru prljavštine ljudskih grijeha. Poznajući Boga, upoznala je što je čistoća na koju je pozvan čovjek i koja mu redovito nedostaje i oko koje ne skrbi previše. Jer onaj tko je navikao na prljavštinu, doslovno teži nejasnici, sivilu i muteži. U ime nerazgovijetne jednoobraznosti odriče se jasnoće, u ime raznolikosti prihvaća prljavštinu života, u ime prava na vlastitu slabost, ugrožava zajedničko dobro i uskraćuje svjedočanstvo kreposti. U ime prava na ljudsku nečistoću, dovodi u pitanje Božju čistoću koja se ne suživljava s prljavštinom.

TKANJE MARIJINIH HALJA

No da bi mogla biti prava čista pralja ljudskih halja, Marija je trebala biti otkana čistom Božjom rukom od najčistijega bezgrešna materijala. Ono što Ps 139 veli na jednom mjestu, pjevajući o Božjoj stvarateljskoj snazi i umiješnosti: *Jer ti si moje stvorio bubregu, satkao me u krilu majčinu. Hvala ti što sam stvorena tako čudesno, što su djela tvoja predivna* (139, 13-14), savršeno se odnosi na Mariju. Ako za ikoga vrijedi da je od krila majčina satkan Božjom rukom,

onda to vrijedi za Nazaretsku Djevicu. Ona je potpuno satkana Božjim milosnim zahvatom kao najčistija od svih ljudskih bića. U njezinoj ljudskosti nije bilo ničega što nije sam Bog satkao svojom rukom, jer ona je bila puna milosti, bez grijeha začeta, potpuno njemu posvećena i sva njegova. Tkajući je svevišnji je Bog sebe utkao u nju, kako bi ona, otkana njegovom milošću, mogla nastaviti to presveto tkanje. Kad je ljudska dobrobit u pitanju, na Mariji je Bog pokazao da ne šteti materijala, nego rasipno dijeli dajući od svoga bića. Na taj način u nju je utkao svu svoju ljubav za ljudski rod. Svevišnji Bog, nadalje, nije radio nasumce, nego prema dobro utvrđenu planu koji je odvijeka postojao u njegovu umu i namisli. Radio ju je prema dobro učvršćenim mjerama, mjerama njegova srca i ljubavi, točnije rečeno, otkao ju je prema mjeri svoga Sina.

Haljinu njezina života nije mogao ugroziti crv smrti i moljac raspadljivosti, jer u njoj nije bilo ničega što je bilo podložno raspadljivosti ili što nije moglo izbjeći vlasti smrti. Kao Bogu potpuno posvećena, ona nije imala zemaljskih osobnih interesa ni težnji drukčijih od Božjih. Ako je imala želja koje su se ticale čovječanstva, onda je to bila želja da se svi ljudi spase stupajući u puno zajedništvo sa svojim Stvoriteljem. Budući da je bila otkana rukom Božjom, svaka je pora njezina bića prema njemu bila usmjerena. Jer je bila otkana savršeno na njegovu sliku i priliku, jednako je tako vapila svom snagom, da se ostvari njegov sveti plan spasenja i vrši njegova volja u svakom čovjeku koji je pozvan obnoviti tu istu sličnost.

TKALJA KRISTOVE LJUDSKE NARAVI

Stoga je samo prečista i bezgrešna Djevica, otkana prema mjeri vječne Božje Riječi, mogla biti dostojna otkati cjelovitu haljinu ljudskosti utjelovljenoga Sina Božjega. Samo takva mogla je dati čisto i neokaljano tijelo Sinu Božjemu te mu zajamčiti neoskrvrnjen ljudski život i rast. Ona je zato i bila otkana po mjeri njegovoj, jer ju je Bog otkao cjelovitu i čistu imajući u vidu rođenje svoga Sina. Jedino mu je ona takva mogla dati tijelo po mjeri dostojnoj njega i njegova božanstva. Stvorena cjelovitom i bezgrešnom te živeći pozorno, vjerno i dostojno Božjeg života, iz svoje cjelovitosti dala mu je tijelo u kojem je mogla prebivati sva punina božanstva. Samo je ona mogla biti pravo prihvatilište njegove prisutnosti, jer je bila otkana prema njegovoj mjeri, mjeri istinskog Čovjeka. Satkana rukom Božjom po mjeri Boga živoga, ona je satkala tijelo Sinu Božjemu po mjeri svoga čista bića. Tako su se dvije mjere u potpunosti podudarile, kao što je dolikovalo Božjem dostojanstvu. Rodivši Sina Božjega darujući mu ljudsku narav, omogućila je čovjeku obnoviti vlastito bogosinovstvo, tj.

postati dionikom božanske naravi. Božićno otajstvo koje slavimo potiče nas stoga na razumijevanje toga otajstvenog tkanja te da i sami usporedimo haljinu svoga života s onom koja je zavrijedila tkati tijelo i samome Bogu, stječući time neprolazno dostojanstvo. Jedino je Marija mogla Isusa omotati u haljine svoga života i bića, jer je bila pralja koja je izbijelila svoje haljine u krvi Janjetovoj, kako bi njemu, neokaljanu i nevinu Jaganjcu mogla dati čiste haljine ljudske naravi. Brižno otkana Božjom rukom, otkala je haljinu ljudskosti Sina Božjega, vječne utjelovljene Riječi, koja je bila tako čvrsta i cjelovita, slikovito predstavljena u haljini koju vojnici ne htjedose kidati prije njegova razapinjanja.

Kao što je haljina Marijina života bila iznimno dobro usklađena između osnove i potke te dobro zategnuta, i okomito i vodoravno, kao niti na tkalačkom stanu, tako smo i sami pozvani slijediti njezin primjer, ako želimo i sami životom otkati haljinu Sinu Božjemu.

Ono što je Marija učinila postaje i nama trajna zadaća: pretresti zdanje svoga života i vidjeti drži li ona božanska nit na okupu cjelinu tkanja našeg bića. Ako smo je razriješili dopuštajući da tkanje ostane bez osnove, sebi smo učinili medvjedu uslugu. Kao što su strune i niti njezina života bile usklađene prema Božjem životu, a vodile su do svakog čovjeka kojemu je potom posredovala Božji Dar koji je primila u svoje krilo, tako smo i sami pozvani oko sebe širiti božićnu radost. A postavši čovjekom po Mariji, Božji Sin se utkao i u naše biće, pa budimo i mi po njemu čvrsta i cjelovita haljina Božjeg utjelovljenja u svijetu.

Ivan BODROŽIĆ

Biti izabran i birati

Birati i biti biran pravna je stečevina tek novijeg doba, ali još nije opća: u nekim zemljama žene još uvijek nemaju pravo glasa, a u nekima su ga stekle tek nedavno, čak i u jednoj po mnogočemu uzornoj i prestižnoj zemlji, kao što je Švicarska.

“Birački listić u vašim rukama najmoćnije je oružje demokracije!” - podsjetio nas je, najavljujući izbore, Predsjednik RH. Tog časa pade mi na pamet slična fraza u crkvenom prostoru: svaki odrasli katolik može postati papa! Lijepo zvuči! A u praksi: Čim prođu izbori, većina izabranih više ne vodi računa o biračima, dok papu kardinali biraju iz svojih redova, a kako se probiti u kardinalski, čak i u biskupski zbor - to jedva i Bog zna!

DRUGO IME ZA SLOBODU

Pravo na izbor drugo je ime za slobodu, temeljno ljudsko pravo. To svoje pravo ljubomorno brane osobito mladi. Pritom gotovo u pravilu misle na “slobodu od” a ne na “slobodu za”, pa nerijetko u ime te “slobode” postaju pravi robovi svakojakih gospodara: od dokolice, neodgovorna ljenčarenja i noćarenja, do ovisnosti o alkoholu, duhanu i težim drogama, od konzumiranja slatkiša i porniča do djevojke ili mladića u spolnosti bez ljubavi.

Jednom sam slušao nekog liječena narkomana, i to “nестandardna”: postao je

ovisnik ko zreliji mladić, a počeo je uzimati drogu kako bi dokazao da će to moći prekinuti čim poželi. Hoteći utvrditi slobodu, upao je u strašno ropstvo! Mnogi ljudi, posebno mladi, upadaju u tu zamku Zloga.

Neke bitne, vrlo osobne i najvažnije stvari u svom životu nismo birali, počevši od samoga svog rođenja, obitelji, spola, stasa i glasa, boje očiju... Čak ni ime pod kojim se cijelog života prepoznajemo nismo sami izabrali. A ne možemo izabrati ni hoćemo li i kad ćemo umrijeti. Previše je zidova o koje se razbija naš slobodarski ponos!

Ni svoga životnog suputnika brojni nisu mogli izabrati! U mnogim kulturama u prošlosti, a ima toga i danas, roditelji su odlučivali o vjenčanju djece, čak prije njihova rođenja! Pa i u najelitnijim staležima, uključujući prinčeve i princeze u kraljevskim obiteljima. Zamislite: on postaje kralj, a ministri - njegovi sluge - odlučuju koga će oženiti. Jadni kraljevi!

*Obilje Božjeg blagoslova
u životu i radu,
u novoj godini
želi Vam
Uredništvo »Marija«*

JESTE LI UISTINU IZABRALI

Jeste li (uistinu!) izabrali svoga bračnog druga? Svoj brak? Ili svoju "leđičnost"? Svoju djecu? Odgovorite sami sebi, ali ne brzopleto i napamet, nego provjerenom i u samoiskrenosti: Jeste li u tim bitnim stvarima svog života izabrali promišljeno i odlučili u punoj slobodi?! I napokon - vrlo važno pitanje: jesmo li izabrali Krista?

Kažu da su, u ono vrijeme, pitali Poljaka: "Što su vam Rusi - prijatelji ili braća?!" Odgovor je bio: "Braća, jer prijatelje biramo!" A taj ruski "zagrljaj" nisu izabrali ni željeli, baš kao što čovjek ne bira ni brata koji mu ponekad i nije - po volji.

Tko - ili što!? - je meni Isus Krist? Prijatelj ili brat? Jedno i drugo ili ni jedno ni drugo? - Za odgovor krenimo od pitanja: Jesam li ja Krista izabrao? Je li me ikada itko pitao želim li i hoću li biti kršćanin? Ako sam kršten kao dijete, nisam onda - naravno - bio pitan hoću li postati kršćanin, ali sam cijeloga života pitan hoću li kršćanin ostati! Kao s prisilnim brakom.

INVERZIJA ULASKA U BRAK I U KRŠĆANSTVO

Dvoje se "zagledaju", zaljube, upoznaju pa zavole i odluče se "uzeti" tj. vjenčati - to je prirodni redoslijed stupanja u brak. Inverzija: uzmu se odlukom drugih pa se nastoje upoznati i zavoljeti. I to uspijeva, ali nije baš normalno.

A većina nas baš smo tako ušli u Crkvu, kršćansku zajednicu: drugi su nas "priženili" s Kristom kad smo još bili nemoćna djeca, a onda smo mi naknadno odlučivali hoćemo li u tom "braku" i ostati. Ali mnogi nisu: možda nisu nikad

opozvali, a ni uistinu potvrdili svoj kršćanski savez, svoju pripadnost Kristu. Mnogi "kršćani" doista nisu nikad - IZABRALI svoje kršćanstvo, nego samo primili na znanje svoju krštenost!

Pri ulasku u Obećanu zemlju, Jošua je ponavljao svom narodu: Izaberite kome ćete služiti - Jahvi ili tuđim bogovima. S druge strane, Isus tvrdi: "Ne izabrate vi mene, nego ja izabrah vas!" Što je istina? Valjda i jedno i drugo. Slično kao i kod Marije, majke Isusove: Marija je izabrana, ali je i izabrala: "Našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi Sina!" Izabrana je vrlo pomno prije svog rođenja, čak prije postanka svijeta, ali pokazuje da to ne prihvaća "zdravo za gotovo" pa postavlja pitanja. Onda Svevišnjiji pokazuje da i ne traži robote, pa joj strpljivo objašnjava, nakon čega Marija tek kaže: "Evo službenice Gospodnje!"

Kako i koliko mi biramo? Biramo li odgovorno? Uzmimo, za primjer, odnos s vremenom (meteorološkim prilikama): Nije li naše "svađanje" s meteorologijom i "vađenje" na bioprognozu vrlo znakovito?! Gundamo na vremenska stanja koja time ni najmanje ne možemo promijeniti, a u isto vrijeme "vadimo" se na tunat (uštap) ili na jugovinu i sl. te često tim vremenskim nepogodama opravdavamo svoje ponašanje, dakle, i ono što ovisi baš o nama.

Među te "nepogode" olako ubrajamo i svoje bližnje, pa na uobičajeno pitanje: "Kako si?", često vrlo spremno odgovaramo: "Kako drugi hoće!" Ako to znači da se moramo prilagodavati drugima, npr. lošu učenicu, bolesnu djetetu, ili makar usporenu staračkom koraku - to je u redu, ljudski i

kršćanski prihvatljivo, dapače poželjno. Ali, ako je to rezignirano pri-govaranje sudbini - onda je to loše i vrlo bolesno. Nismo tako "kako drugi hoće", da stalno plaćemo kako nas drugi gnjavi, iskorištava i muči, nego smo prvenstveno - kako sami hoćemo! Čak i onda kad se podčinjavamo volji drugih - to treba biti naš izbor. Dakle, ipak - kako mi hoćemo!

ISTI ISHOD

Nemojte pomisliti da se ovim napisom "post festum" hoću uključiti u izbornu kampanju. Što se toga tiče, kao i mnogim Hrvatima, sve češće pada mi na pamet stara zgodica iz "onih" vremena: Gavran na grani drži sir u kljunu.

Odozdo ga lisica pita:

- Jesi li ti za samodoprinos?

- Jesam! - spremno odgovori gavran, a sir mu ispadne iz kljuna i lisica ga brzo ščepa. Kad gavran na to zakrešti u znak prosvjeda, lisica mu reče:

- Dragi gavrane, ne uzrujavaj se! Ishod glasovanja bio bi ti isti i da si rekao ne!

Ako se i vama čini da su politički izbori kao meteorološki izvještaj ili prognoza, okrenite se "bioprognosti": birajte tamo gdje doista vi odlučujete! Ali ne u smislu one šansone: hoću tamo gdje je sve po mom! To te vodi u "zemlju denbeliju": u utopiju ili u anarhiju.

Nego kao Marija: "Neka mi bude po riječi tvojoj!" Neka bude kako Bog hoće! Ako ti je Bog na prvom mjestu, onda je sve na pravom mjestu, onda si i sam na pravom mjestu. To je najmoćniji izborni listić što ti ga je Bog dao u ruke: izaberi Marijinu preporuku: "Što god vam rekne, učinite!"

Stanko JERČIĆ

Plabtica Majke Božje

Cnicus benedictus

Plabtica Majke Božje ili **č(a)kalj** jednogodišnja je zeljasta biljka s izrazito razgrananom odebljom žljezdastovunastom stabljikom, iz koje izrastaju produženi, krpasti, nazubljeni i bodljikavi listovi. Cvatne su glave razvijene pojedinačno na krajevima ogranaka, ovijene velikim ovojnim listovima, od kojih se unutarnji produžuju u bodljiku. Cvjetovi su joj blijedožuti.

Meki i trnoviti listovi **plabtrice Majke Božje** privijali su se kao melem na rane, pa je, možda, odatle biljci i ime. Naziv *benedictus* dobila je zato što ju je sv. Benedikt često koristio kao lijek. Biljka je veoma ljekovita, a u starije doba rabila se kao sredstvo za zacjeljivanje rana, u bolestima srca i organa za disanje.

Mario CRVENKA

Radost ramskog puka

Još nigdje nisam vidio naselje s nekoliko kuća a da svaka kuća bude za narod važna, kao što je Gračac u donjoj Rami. U jednoj kući bijaše pošta i matični ured, u drugoj šumska služba, u trećoj škola, u četvrtoj katastarski odjel, u petoj prostorije medicinske usluge i pored župnog ureda kuća prvog donje-ramskog profesora matematike Jože Bošnjaka. Kamena crkva bijaše u centru naselja, uz novu cestu Zagreb - Dubrovnik, a patron katoličkog puka iz desetak okolnih sela bijaše veoma čašćen i omiljen svetac - sv. Antun Padovanski, čiji je moderan lik veličine deetak metara na zidu iza oltara uradio akademski slikar Đuro Seder iz Zagreba.

Uz crkvu, gotovo najvažnija kuća bijaše prodavaonica najvažnijih ljudskih potrepština: brašna, soli, opanka i jedne vrste nezapakiranih bombona radi kojih su dječurlija veselo odlazila s majkama u crkvu. S vremena na vrijeme na vratima se pojavljivao natpis: "Čast svakom - veresija nikom!"

Prodavač bijaše uljudan i dobar čovjek, pravi donje-ramski župljanin. Davao ljudima proizvode, a da plati kad tko može. Ponekad navrati trgovinska inspekcija, a on u dugu - pa tuđa nevolja njemu po glavi. Ali to bi trajalo kratko pa opet sve kao i prije. Očevi su zarađivali kruh svagdašnji teško radeći u granitnom kamenolomu. I nisu se previše zamarali tuđin-

skim novcem. Čuvali su ognjišta. Tek poneki mladarac i s iskustvom oskudice - ode preko međe. I tko će dohledati svu težinu života u tuđini. A oni su se nadali na svome ognjištu, gradeći blizinu sitnicama. Sitnice su pribežišta duhovnih ljudi, i one ih raduju.

U božićnoj noći, kad svećenik okonča misno slavlje - nastupi prava svetkovina radosti, te pjesme, te svirke, te pozdravljanja s punim bocama vina i šljivovice.

Sva dubina radosti očitovala se na prostodušnim licima pučana - čista ko modro zvjezdano nebo povrh brda. Nikad u životu nisam vidio toliko radosti.

I. STOJANOVIĆ

“Majka Milosrđa” i clunyjevska obnova

Crkvena obnova započeta u Clunyju u Francuskoj u X. st. odnosila se u prvom redu na benediktinski red, a kasnije se proširila na čitavu Crkvu. U središte je stavila bogoslužje - sudjelovanje u nebeskoj liturgiji, službu časova, svečane procesije, svagdanju euharistiju i osobnu molitvu. Promicala je crkvenu glazbu i graditeljstvo, vježbala se u solidarnosti sa slabima i siromasima. Branila je dostojanstvo ljudske osobe i neprocjenjivu vrijednost mira. Uz to je clunyjevski pokret nastojao osnažiti biskupov ugled spram svjetovne vlasti, borio se protiv kupovine crkvenih službi, promicao papin auktoritet.

Jedan od začetnika i provoditelja clunyjevske obnove bio je opat *Odon*, koji je, među ostalim, promicao i štovanje Majke Isusove. U molitvenom zanosu božićnog bdjenja osjetio je da mu spontano dolazi na pamet molitva bl. Djevici Mariji koju je na glas izgovorio: *“Gospo moja, Majko milosrđa, koja si u ovoj noći donijela na svijet Spasitelja, budi mi moćnom zagovornicom.*

Utječem se tvomu slavnom i jedinstvenom Porodu, o Prepobožna! Surni ubo svoje dobrote na moje molitve.”

Naziv “Majka milosrđa”, kojim je Odon zazvao bl. Djevicu, postao je zazivom kojim će se kasnije obraćati Majci Isusovoj zazivajući je *“jedinom nadom svijeta, ... zabvaljujući kojoj su nam*

otvorena vrata raja”. Sveti opat bio je oduševljen idejom Božjeg milosrđa. Zastajao bi u razmatranju te Božje odlike i Spasitelja nazivao “ljubiteljem ljudi”. *“Božansko milosrđe uvijek je na raspolažanju; ono očekuje trenutak našeg obraćenja... O neizreciva tajno božanskog smilovanja. Bog proganja grijehe, a ipak štiti grešnike.”*

Te riječi otkrivaju nam istinu o Bogu, očituju njegovu ime: Milosrđe, Milost, Vjernost.

MARIJA - MAJKA MILOSRĐA?

Možemo li bl. Djevicu Mariju nazivati “Majkom milosrđa”? Je li teološki ispravan taj naslov koji se udomaćio u kršćanskoj pobožnosti, zaziv koji susrećemo u molitvi “Zdravo, kraljice, majko milosrđa”? Marija je “majka milosrđa”, ali ne u smislu da bi ona bila njegova začetnica, odnosno izvorište Božje dobrote i milosrđa. Ona je Majka milosrđa ukoliko je rodila Onoga na kojemu se temelji naše spasenje, Onoga od kojega smo primili milost i milosrđe. Marija nije nikad govorila o sebi, nego o Bogu, nazivajući ga novim imenom: *milosrđe*, što je zapravo isto kao i ljubav

i milost. U tom je zapravo sva bit kršćanstva, budući da je to bit samoga Boga. Jedan je Bog ukoliko je sama ljubav, i budući da je ljubav On je i otvorenost, prihvatljivost, dijalog. I u svom odnosu prema grešnicima Bog je milosrđe, smilovanje, milost i oprostjenje. *“Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne; nego da ima život vječni”* (Iv 3, 16). Bog nam se daje u osobi svoga Sina, u onom što mu je najmilije. A i sam Sin *lišava se svoje jednakosti s Bogom, uzima lik sluge, postavi ljudima sličan* (Fil 2, 6-7). Da bi se u svom milosrđu priopćio uzevši naše tijelo, trebalo mu je ljudsko “da”, pristanak jedne žene koja bi postala majka njegova Sina, ljudsko obličje božanskog milosrđa. Na taj način i Marija je postala “majka milosrđa”.

DJELO BOŽJEG MILOSRĐA

Tijekom ljudske povijesti Marija potiče vjernike da se obrate Bogu, da mu se povjere u molitvi, da kucaju pouzdanom ustrajnošću na vrata njegova milosrdnoga srca. Bog zapravo i ne želi ništa drugo nego na svijet izliti obilje svoje milosti i milosrđa. Milosrđe, a ne pravедnost iskala je Marija kod svoga Sina i znala je da će biti uslišana, ali jednako je tako bila svjesna potrebe obraćenja grešnih srdaca. Zbog toga i poziva na molitvu i pokoru. S Marijom se zapravo dolazi na izvor vjere, nade i ljubavi. Marija, majka milosrđa, na poseban je način, možda više nego itko drugi, osjetila što znači Božje milosrđe i u isto vrijeme na izvanredan način sudjelovala u objavi božanskoga milosrđa. To sudjelovanje počelo je od trenutka njezina pri-

stanka da bude Mesijina Majka. Pratila je Isusa za njegova javnog djelovanja sve do križa, kraj kojega je stajala. Ta njezina žrtva jedinstveno je sudjelovanje u objavi božanskog milosrđa i apsolutne Božje vjernosti svojoj ljubavi, svom savezu koji je sklopio s ljudima. Upravo u otajstvu smrti i uskrsnuća Kristova susretoše se pravédnost i ljubav, pravda i milosrđe. Marija do u tančine poznaje otajstvo božanskog milosrđa. U tom je smislu nazivamo “majkom milosrđa”, Gospom milosrdnom, Gospom od milosrđa ili Majkom božanskog milosrđa. Svi ti nazivi teološki su opravdani jer izražavaju posebnu pripremu Marijina duha, čitave njezine osobe, da je uzmogla vidjeti u zamršenim događajima najprije u Izraelu, a poslije u svakom čovjeku i u čitavu čovječanstvu ono milosrđe kojega s koljena na koljeno postajemo sudionici po vječnomu Božjem naumu.

Marija, majka milosrđa, majka je Propetoga i Uskrsnuloga, ona koja je iskusila Božje milosrđe na jedinstven i neponovljiv način. Jednako tako ona je zaslužila to milosrđe kojim je bila zamilovana cijeloga svog života, posebno pak kad je stajala podno Isusova križa. To je zaslužila kao ona koja je skrovito sudjelovala u poslanju svoga Sina. Majka Gospodinova pozvana je približiti ljudima onu ljubav koju je Isus došao objaviti, ljubav koja ne poznaje granica, koja se daje do kraja, koja smrt pretvara u život. Ona pomaže da se božansko milosrđe očituje u povijesti Crkve i čovječanstva. Da preko treptaja njezina majčinskoga srca, njezine izvanredne nježnosti, dođe do onih koji prihvaćaju Isusa, Božju milost i milosrđe.

dar-ko

Kristu Gospodu Novorođenom

Božić je od davnina neiscrpno nadahnuće hrvatskim pjesnicima. Blagdan rođenja Isusova za nas katolike ima posebnu važnost. Književno, a i svako drugo umjetničko stvaranje, uvijek u sebi sadrži početak nekoga novoga mogućeg svijeta koji u stvarnosti može imati čvrst oslonac. Stijena na kojoj pjesnik često stvara svoje stvaralačko uporište lik je i djelo Isusa Krista. Prije pola tisućljeća stoga hrvatski renesansni pjesnik *Hanibal Lucić* (1485.-1553.), slavni stihotvorac ljubavne petrarkističke poezije, pozdravlja novorođenog Isusa:

*O čuda velika, človikom porodi
Bog se za človika, koji mu ne zgodi;*

*O hoti toplinu, zimu, glad i čajju,
i svaku vaščinu trpiti za najju.*

(...)

*Pri tvojoj svitlini cinil bib da blidi
sunce, ko da čini, neka ti zavidi;
(Od božićne noći)*

Nešto kasnije, i dubrovački isusovac, a zatim i benediktinac *Ignjat Đurđević* (1675.-1737.), zanesenim pjesničkim stilom veliča novorođenog Kralja:

*Odjekujte sa mnom o odjeci s betlehem-
skih stijena!*

*Kakav u krajeve grozne dolaziš stigijskog
mraka,*

*Takav nam, žudeni, stižeš. Vidim, željna
te polja*

*Dozivilju, tebi bukvici širokim bvojama
mašu.*

*Odjekujte sa mnom o odjeci s betlehem-
skih stijena!*

(Kristu Gospodu Novorođenom)

U to vrijeme franjevac *Filip Grabovac* (1697.-1749.) pučkim stilom i jednostavnim osmercima pjeva novorođenom Isusu boraveći među odnarodnim hrvatskim vojnicima u Italiji:

*Marija je sva užgana,
rad Isusa majka zvana.*

*Glavu svoju kti odkriti
dite svoje za pokriti.*

*U jasli je go na slami,
Spasitelj je ovo nami.*

(Od porođenja Isukrstova)

O MALO D'JETE ISUSE!

Hrvatski pjesnici s kraja 19. i početka 20. st., često izloženi stranim vjetrovima bezvjerstva, odupirali su se, poput slavnog *Vladimira Nazora* (1876.-1949.) te nisu rušili mostove ljubavi koji su ih vodili k Spasitelju:

Koliko puta ti se za me rodio,

O malo d'jete Isuse!

...Al zv'jezda k tebi mene nije vodila.

I ja sam tebe tražio

Po vrtovima, štono sam ih sadio

Uz svoje r'jeko proljetne.

(...)

Al nočas, ja te osjećam u sebi.

O malo d'jete Iuse! (Božić)

Fran Galović (1887.-1914.), jedan od prvaka kajkavskog pjesništva koji je tra-gično skončao na istočnom bojištu u I. svjetskom ratu, nostalgičnim tonovima oslikava ugodaje Badnje večeri iz vlasti-te mladosti:

*O, spominjem se bijele crkvice
Na brijegu tamo - - Mrak je zavio
Svu tibu dragost badnje večeri...
I samo okna sjaju zlačano,
Osmješkuju se grane borove,
Sve čeka jedan, samo jedan čas - -
I jekne zvonce s tornja staroga,
I plavi miris svetoga tamjana
Uz duvar kruži - - Pjesma radosna
Sve grudi diže! - -*

Sanci nestali! ... (Božićna priča)
Potišten i napušten od svih, u zadimlje-
nu kavanskom ambijentu sjedi klasik
hrvatske poezije *Tim Ujević* (1891.-
1955.), najveći hrvatski pjesnik prošlog
stoljeća, vječiti prognanik vlastite sum-
nje. Iako svjestan svoje neimaštine,
Tinovo je srce veliko za Isusa:

*I ja tad kličem: Bolni Božiću,
nemam peći, ali dub naložit ću,
sveti oganj i svoju dušu složiti ću
u zvonku zvučnu slavu Božiću,
u česmu pjesama,
u pjesmu česama;* (Božić, 1919)

HRVATSKI BOŽIĆI

Pjesnik hrvatske emigracije, bleiburški
svjedok i žrtva jednog vremena *Srećko
Karaman* (1909.-1964.), u Isusovu
rođenju gleda simboličko iskupljenje za
napaćeni hrvatski narod:

*U prostoj staji Mali Nazarenac
rodi se danas in čudnome sjaju,
za ljude, biča u svakome kraju,
pravde i mira donio je vijenac.* (Hrvatski
Božić 1945.)

I Vinko Nikolić (1912.-1997.), književnik
i publicist, predvodnik hrvatske emi-
grantske književnosti, vječno sluti na
pragu hrvatske slobode u kojoj će se
Božić slaviti u sreći i veselju:

*Zemljo moja rodena! Što zato, što još
jedan Božić patimo u tuzi?
Blizu Tvoj je Božić - i za Tebe Krist se
rodi!*

*Moj otac je vinom gasio Božićnu svijecu
- ja ću u suzi:*

*Naziruć kroz dūgu spašenu Hrvatsku,
sretnu u Slobodi!*

(Božić bez moje Hrvatske)

U ratnim devedesetim godinama
Hrvatska je krvarila za slobodu. Tuga i
očaj uvukli su se u mnoge hrvatske
domove zbog pogibije brata, sestre, oca
ili majke. Tisućljetni hrvatski san o slo-
bodi odškrinuo je vrata svoga ostvare-
nja. Pjesnik *Slavko Mibalić* (1928.-2007.)
diže svoj glas u tim vremenima i ne
gubi nadu pred božićnim jasicama:

*I u toj tišini, u tom nepokretu, dobro
znam*

*da će netko progovoriti. Neko drvo u
jasicama*

*da će zaplakati mojim plačem i da će
noćas*

ipak biti Božić (Božić 1991.)

U ratnim vremenima pjesnici se češće
obraćaju Bogu, novorođenom Isusu i
Djevici Mariji te ih mole da izbave nji-
hov narod i donesu mir. Uznik Golog
otoka *Andrija Vučemil* (1939.), imao je
poseban motiv za molitvom nad tragi-
čnim hrvatskim gradom Vukovarom.
Neka nam Božić bude znak ljubavi i
mira, slobode i praštanja, a ponajviše
poniznosti i zahvalnosti pred
Bogočovjekom, rođenim na slamici.

Darijo MARKOVIĆ

Božić

među Hrvatima

Dok je promatrao pastire na proplancima Kozjaka i posjećivao berače segetskog kamena, Majstor Radovan odabran je da izradi zapadni portal za novu katedralu sv. Lovre u Trogiru, koja je započeta 1213. godine. Glavni ulaz osmislio je kao biblijsku enciklopediju u planimetrijskoj maketi kršćanskoga kozmosa. Za lice, od kojega se portal počinje gledati, poslušila mu je polukružna luneta iznad nadvratnika u koju će smjestiti glavni prizor. Oko lunete je rasporedio popratne sadržaje u dva polukružna reljefna okvira koji se, kao i luneta, izdižu iznad dovratnika.

BOŽIĆ MJESTO SVEVLADARA

Redovito se u kršćanskoj ikonografiji toga doba, prema romaničkom kanonu, kao glavni motiv u luneti postavljao Posljednji sud. Međutim, Radovan je umjesto Svevladara postavio motiv Božića. Nasuprot romaničkoj teološkoj dogmatici, u duhu humanizma rane gotike htio je usmjeriti pogled prema Rodenju Gospodnjem.

Motiv Božića na licu lunete, prvi je ikonografski prikaz takva sadržaja među romaničkim portalima zapadnog kršćanstva. Iako je radio s pomoćnicima, a portal dovršen tek stotinjak godina kasnije, luneta je Radovanovo djelo, što potvrđuje tekst uklesan gotičkim slovima: +FUNDATUR UALUE POSTPARTUM

UIRGINIS ALME PER RADUANUM CUNCTIS HAC ARTE PRAECLARUM UT PATET EX IPSIS SCULPTURIS ET EX ANAGLIPHIS ANNO MILLENO DUCENO BISQUE UICENO PRESULE TUSCANO FLORIS EX URBE TREGUANO - Ova vrata podiže Radovan, najbolji od svih u ovoj umjetnosti, kako se vidi iz samih kipova i reljefa, g. 1240. poslije poroda časne Djevice za biskupovanja Treguana Toskanca iz Firence.

Na licu lunete prikazao je Rodenje Gospodnje kao scenski prikaz u dva čina koji se istodobno odvijaju na prigodnoj pozornici. U gornjem dijelu, Gospa leži na postelji i pridržava zastor da se vidi Isus u pelenama, kako spava u kolijevci uz vola i magarca. Tu scenu objasnio je na vodoravnoj gredi, koja dijeli dva čina: INSTITIS INVOLUIT VIRGO QUI CRIMINA SOLVIT - U pelene Djevice povija onoga koji zločine odrješuje. Iznad Rodenja je zvijezda s dva anđela. Zvijezda označuje mjesto kolijevke, desni anđeo poziva kraljeve, a lijevi pastire. U donjem dijelu prikazano je Isusovo kupanje. Jedna žena ga pridržava, a druga lijeva vodu. Na kamenici je uklesano: VERGITUR IN CO(N)CA QUI DILUIT SCEL(ER)A CUNCTA - Uronjaju u kupku

onoga koji pere sva zlodjela svijeta.

U desnom dijelu od pozornice, pristižu trojica kraljeva pridržavajući darove i prateći anđela i zvijezdu, a na suprotnoj strani prikaz je pastirâ.

Na nutarnjem luku, iznad lunete, središnju scenu prate tri srodna prizora. U motivu Navještenja, Gabrijel i Gospa nalaze se na suprotnim stranama luka. Gabrijel prilazi s hodočasničkim štapom, a Gospa, stojeći pored kupolaste nebesnice, pridržava vreteno i smotak vune te desnicom potvrđuje suglasnost. Iznad Gabrijela i Gospe, na istom luku, obostrano, anđeli slave Isusovo rođenje. Na tjemenu luka desno je prikaz Josipova sna, a lijevo Poklonstva kraljeva.

Iako je na portalu prikazao više tema iz Isusova života, kao što je Navještenje, Josipov san, Rođenje, Dolazak kraljeva, Poklonstvo pastira i Poklonstvo kraljeva, poštujući svetopisamsko izvješće, Radovan je reljefne prizore uspio uklopiti u jedinstvenu arhitektonsku cjelinu. Ako glavnom prizoru pridružimo motive s nutarnjega luka, možemo reći da reljefna kompozicija lunete, prema zakona gotske narativne metode, dobiva dramski prikaz, koji naglašava otkupiteljsku ulogu sv. Obitelji od Navještenja do Bogojavljenja.

Na izvanjskomu okvirnom luku, koji se ovijala oko nutarnjega luka i lunete, prikazano je sakramentalno i euharistijsko značenje Isusova rođenja, najprije u Kalvariji i križu, a zatim, lijevo i desno, u prizorima za odgoj u vjeri.

Radovan je na trogirskom portalu uprizorio Božić u motivima koje je mogao često vidjeti na Pasiki ili Kozjaku. Tako prikazuje Gospu na drvenoj postelji; Isus leži na pletenoj kolijevci; podbočen o štap,

Josip pridržava kapu; izvan štale janje sisa ovcu; pas se okreće prema repatici; dva se jarca nadjačavaju rogovima...

VRHUNSKO OSTVARENJE

Ako božićnom motivu nadodamo i moralno-didaktičke scene, ili kalendarij po mjesecima, zatim prikaze kršćanskih kreposti i ljudskih mana, slobodne umjetnosti i znanosti, prizore iz života pastira, zemljoradnika, ribara, sadržaje različitih zanata i obrtničkih vještina, i svemu pridružimo likove Adama i Eve, s lavom i lavicom, kao izvanjskim okvirom portalne kompozicije, možemo zaključiti da Božić na portalu trogirске katedrale spada u vrhunsko umjetničko ostvarenje na prijelazu iz romanike u gotiku. Naglašavajući obli gotski figurativni i gotovo skulpturalni likovni izražaj nasuprot plitkoj romaničkoj reljefnosti, oslobađajući se subordinacije arhitektonske omeđenosti, ali poštujući zakon okvira, Radovan je uspio Božićnu blagovijest prikazati jednostavnim i jasnim likovnim rječnikom, tako da je eshatološki prikaz tajne Isusova utjelovljenja u trogirskom Božiću postala svetopisamska slikovnica u kamenu.

Ante Branko PERIŠA

Živjeti božićnu radost

Žena rađa u mukama i bolima. Kad rodi, zaboravi i na muke i na boli. Kakav je to čarobni štapić koji izbriše i bol i muku!? Radujemo li se ovih božićnih dana - rodi se Dijete!? *Radujte se narodi kad čujete glas*, stih je pučke božićne pjesme. Može li se radost zapovjediti? Možda može glumcima na sceni, ali kako je zapovjediti umornima, nevoljnima, bolesnima, opterećenima nestašicom, nepovjerenjem, depresijom...?!

Ako sebi danas priuštite malo više radosti, pa više i potrošite nego je trebalo, sutra ćete biti žalosni jer nećete imati odakle vratiti. Ne trošiti, štedjeti i radovati se uštedevini?! Smanjiti sve želje, prohtjeve koji traže troškove i biti sretan pobjednik u bitki sa samim sobom?! Ništa ne željeti, ne trošiti osim minimuma za samopreživljavanje?! Čemu to vodi? Kraju, naravno. Kraju trošenja, koga ili čega? Ima li čovjek pravo sebi nešto i priuštiti?! Da, svakako, ali nema uvijek za to i mogućnost. Pa kako onda biti radostan?!

U ČEMU SE SASTOJI RADOST

Kažu da se radost sastoji od malih stvari. No, ona nije u stvarima, pa ni u novcu. I stvari i novac u službi su radosti, samo ako ih se valjano upotrijebi. Gdje je ta radost? Može li se uloviti na udicu? Ribolovci su sretni kad riba zagriže. Dobitnica na tombuli kako li se samo raduje najobičnijoj cinkvini! Je li radost

u mreži ili u nogometnoj lopti koja upadne u mrežu i pritom nastane urenbes, što splasne prije negoli lopta ponovo dođe do centra?!

Ako je radost u igri, zašto onda djeca plaču, čupaju se i tuku, dolaze razbijenih noseva nakon igre i još se ljute, pogotovo ako igraju "čovječe ne ljuti se"?! Tko će mi reći gdje je radost? Ono što raduje mene, ne mora radovati i tebe. Radosno kupim dar, a onaj kome ga darujem objesi nos i još se, uz to, naljuti jer mu nije po mjeri. Ima li radost mjeru, kao što cipele i odijelo imaju svoj broj, pa ih mogu bar približno pogoditi? *Radujte se narodi...* "Narodi!" A koliko je to osoba, pa tko im može pogoditi brojeve odijela i cipela, nahraniti ih hranom koju vole!? Radost nije u novcu, ali koji se to narod još raduje njegovoj nestašici?!

Krajem prosinca i početkom siječnja na vratima mnogih prodavaonica piše: *inventura*. Kasno je više za bilo kakvu kupovinu. Inventura je prigoda da se vidi kako je išlo poslovanje kroz proteklo razdoblje, da se popiše što nedostaje i čega pretječe.

Vrijeme došašca bilo je lijepa prigoda za osobnu inventuru: zatvoriti vrata potražiteljima i ući u svoj zaštićeni prostor, prebrojiti što je još ostalo od prošlogodišnje radosti ako je ostalo i što nedostaje da bismo mogli živjeti u punini.

KAKO NAĆI I ZADRŽATI RADOST

Radost se ne može kupiti, obojiti, izmjeriti, izvagati, prodati... No, ona se može izgubiti i naći. Za razliku od novca, izgubljena radost ne raduje nalaznika. Naprotiv, još ga može i više rastužiti. Pa kako onda naći i zadržati radost? Gdje je

ona, gdje se nalazi, kako se do nje dolazi, kako se izrađuje, od kojeg je materijala? *Rad*-ost, ne kaže li početak riječi, njezin prvi dio, da se ona sastoji od *rad*-a?! Znači li to da svi koji rade trebaju zbog toga biti sretni? U pravilu da, mada ovisi i o tome što rade i kolika im je plaća, ako je uopće dobivaju. Kako to onda da su oni koji volontiraju, tj. ne rade za plaću, radosniji od plaćenih radnika?! Rade drage volje, vole ono što rade i Onoga za koga rade.

Pomalo naslućujem gdje bi ta radost mogla biti. Bez *rad*-a je, očito, nema, bar u hrvatskom jeziku. Znači, čovjek bi trebao raditi da bi bio radostan. Mnogi kukaju upravo zato što im je posla previše. Onaj drugi dio *rad-Dost* upućuje na ost-avi. Ostavi što ti je previše i uzmi

koliko ti je dosta. Eto prilike da sastavimo radost. A tko će to sve izmjeriti i kojom mjerom!?

Inventura iza zatvorenih vrata vrijeme je i prostor koje treba svatko za sebe urediti po vlastitoj mjeri. Tako da bude *rad dost*-atan po osobnoj mjeri u svojoj sobi. A što raditi u svojoj sobi? Napraviti prostor za radost. Proširiti, suziti, prekrojiti, odrezati, izvrnuti naopak, isprazniti do dna. Pa što će ostati? Ostat će čisto srce, neopterećena duša i bezbrižna glava spremna primiti i živjeti radost.

KAKO RADOSTAN OSTATI

Tko će nam donijeti tu Radost?

Pred više od dvije tisuće godina Djevica Marija ju je nosila devet mjeseci, nakon poroda joj je čitav život služila, a po smrti potpuno u nju ušla.

Radost je i danas među nama: zaigra u srcu kad iznudi djetetu osmijeh, kad gladnu podari zalogaj, očajnu nadu, beskućniku utočište, putniku prenoćište...

Ona je posvuda oko nas, a na nama je da je pronademo. Skrivena u svetoj hrani čeka otvoreno srce koje je treba i prije i poslije svagdanje inventure.

Radost ne spava. Titra u svijeći kraj svetoj hrani. Ovih je dana mnoštvo svijeća oko nje. Igra i u njima, ali trajno ostaje samo u jednoj. Na nama je da je prepoznamo. Majka Isusova to je znala. Ona je prepoznala svjetlo Radosti i zasvijetlila svima nama za Radost.

Budimo poput nje, nezatne službenice Gospodnje, i dopustimo novorođenom Djetetu da po nama i u nama učini velika djela.

Radujte se narodi, blažen je čas, rodio nam se spas!

Danijela DE MICHELI VITTURI

”Mjesto Marija Bistrica po sebi je tako neznatno, da bi se za nj, osim u najbližoj okolici jedva i znalo, kada to mjesto po crkvi Majke Božje Čudotvorne nebi podjedno i mjesto hodočašća bilo.” Tako je pisao arhitekt koji je 4. lipnja 1882. iz Zagreba pošao vidjeti tek preuređenu bistričku crkvu.

Mjesto je Bistrica prvi put spomenuto u ispravi hrvatsko-ugarskoga kralja Andrije, kojom je g. 1209. svom knezu Vratislavu i njegovoj braći vratio djedovinu što su je oni bili izgubili ratujući s budućim kraljem Andrijom protiv njegova brata Emerika. Povelja je sačuvana u zagrebačkom Kaptolu i na njoj još visi pečat. Župa je u Bistrici potvrđena u najstarijem popisu iz g. 1334., a tada su joj naslovnici bili sv. Petar i Pavao. Tek je od g. 1731. novoj crkvi naslovnik Gospa Snježna, a mjestu ime Marija Bistrica. Crkva je odavno bila marijanska i hodočasnička, jer je Marijin kip u ratnim opasnostima, g. 1499., iz izložene crkve u Vinskom Vrhu prenesen u zaštićeniju Bisticu. Kip je bio g. 1545. zazidan u crkvi, otkriven g. 1588., zatim opet zazidan, pa otkriven 15. srpnja 1684. i otada stalno izložen na štovanje. Hrvatski je Sabor g. 1715. proglasio bistričku crkvu narodnim svetištem i dao sagraditi glavni oltar, koji je jedini ostao sačuvan iz toga doba. Otkada je g. 1882. crkva bila gotovo potpuno pregrađena, nije imala zidne slike, ako su one nekada i postojale. Uređenja crkve sjetio se zagrebački nadb. Alojzije Stepinac, sada

blaženi, koji je redovito onamo hodočastio. To je on učinio na izuzetno neobičan način, usred ratnih godina 1943. i 1944. (novinska vijest 21. svibnja 1944.).

Poslao je u crkvu skupinu zagrebačkih likovnih umjetnika, među kojima je bila najbrojnija obitelj Hegedušić, i odredio im radove kojima će unutarnji prostor crkve biti obogaćen.

Ne bi bilo ništa neobično u toj narudžbi, kad mnogi od njih ne bi tada bili u opasnosti od državnoga progona, jer su svojom pripadnošću svjetonazorima i društvenim opredjeljenjima, nepoćudnima tadašnjoj vlasti, bili u Zagrebu veći izazov, a u Crkvi su imali zaštitu baveći se poslovima koje vlast nije mogla odbaciti. Doista su svi živi i zdravi dočekali kraj rata, a poslije su mnogi imali povlastice nove vlasti, pa su ratnu istinu drukčije prikazivali. Čak i slikar Ivo Dulčić, koji je toj vlasti često prkosio i nije ovisio o njezinoj pomoći, nije javno isticao taj ratni rad, iako je sačuvao nekoliko svojih pripremljenih slika iz toga rada.

POTICAJ IZ PREOSTALOGA

Jedna je sačuvana onodobna slika Krste Hegedušića potakla bistričkoga župnika Zlatka Korena na odluku o dovršenju davno započeta slikanja na sjevernom zidu glavnoga broda crkve. On je od slikara Eugena Kokota (Labin, 1940.) i Egidija Budicina (Rovinj, 1946.) naručio

slikanje te slike Golgote, a slikali su je u g. 2008., na zapadnom dijelu zida. Nastavljajući na započeti dio drugih dviju slika, na vrhu svake slike, oni su u proljeće g. 2009. počeli slikanje i preostalih dviju fresaka. *Bijeg u Egipat*, točnije *Odmor na Bijegu*, bio je određen na središnjem dijelu

zida, od vrha do donjega luka. Sliku je izvorno bio zamislio Ivan Generalić, ali je pripremnu sliku on sam poslije uništio, a ostao je samo nacrt arhitekta Aleksand Freudenreicha iz prosinca 1943. Novu je fresku naslikao E. Budicin, a dovršena je u listopadu 2009. *Isusovo je rođenje* bilo na istočnom dijelu zida, od vrha do donjega luka. Ostalo je samo na spomenutom nacrtu, na kojem je kao slikar predviđen Željko Hegedušić, a sačuvani dio na vrhu možda je slikao s bratom Krstom. Novu je fresku naslikao E. Kokot, a dovršena je u srpnju 2009. Središnji je dio te freske izabran za Božićnu marku u godini 2011.

IKONOGRAFSKI SADRŽAJI

Ikonografski je sadržaj slike *Poklon pastira* i *Poklon mudraca*. U noći punoj oblaka, koje jedva osvjetljuje repatica, Svetu Obitelj u ruševnoj drvenoj štali posjećuju trojica mudraca, četvorica pastira i dvije pastirice.

Svjetlost u štali isijava iz Djeteta koje leži u košari od vrbova pruča i osvjetljava darove stavljene pred Njega na pod, na blistav bijeli stolnjak. Jedan je mudrac položio svoju krunu, jer su naslikani kao kraljevi, a drugi je ostavio zlatonosnu kutiju. Pastirica i pastir koji kleče stavili su okrepu: kruh, čašu vina, vrč vode i jabuke na tanjuru. Pastir i pastirica, koji stoje uz Josipa, drže u rukama zdjele s još nekim jelima, a pastir koji je zadnji pridošao, nije zaboravio odjenuti svoje svečano šestinsko narodno ruho. Krupni vol i magarac, ispred punih jasala, gledaju okupljene darovatelje. Na zidu su štale ovješena znakovita oruđa. Najprije svjedočanstva poljodjelskoga rada vlasnika štale: grablje i srp. Potom, u sredini, ono što navješćuje buduću slavu Djeteta: čavli kojima će ga na križ pribiti, spužva kojom će mu dati piti, konop kojim će ga s križa spuštati i koplje kojim će ga probosti. Na završetku je toga niza opet naznaka onoga što nas vraća svakodnevnom trudu na polju: vodir koji krijepi umornoga kosca i vile kojima skuplja što je pokosio.

Običaj smještanja Isusova rođenja u hrvatski krajolik i među žene i muševce u narodnoj nošnji, kakav je na bistričkoj slici, nije u nas star onoliko koliko ga imaju drugdje u Europi, ali je dobro podsjetiti se na zagrebačke crkve sv. Blaža (Vojtech Branić, 1916.) i sv. Marka (Ljubo Babić, 1926.) i solinsku Gospu od Otoka (Mirko Kljaković, oko 1930.), koje imaju tako osmišljene Jaslice.

Milan IVANIŠEVIĆ

Bog je velik

Božićni blagdani pripremaju nas za blagdan Gospe Brze pomoći, zaštitnice najstarije župe u Slavonskom Brodu. Povod je to za razgovor s njezinim zauzetim župljaninom g. *Mirkom Čondićem*, koji je ondje rođen, primio svete sakramente i redovito ministrirao.

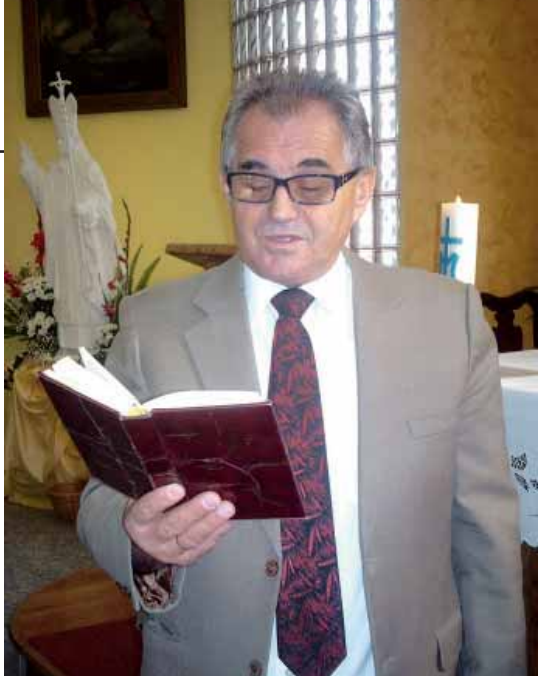
- *Našli ste pravu životnu družicu...*

- U drugoj godini ostao sam bez oca.

Mati je žarko željela moje svatove, ali ih nije dočekala. Kad je umirala, obećao sam joj da ću se oženiti kad nađem djevojku dobru vjernicu. Iz katoličke obitelji s devetero djece, djevojka Zlata iz Studenaca kraj Ljubuškog, nakon završena fakulteta, došla je raditi u Brod. Stanovala je kod mamine prijateljice. Zbližili smo se, zavoljeli i vjenčali.

- *Bog vam je dao tri kćerke.*

- Pet godina nismo mogli imati djecu. Nije bilo medicinskih zapreka, pa smo se odlučili za hodočašće u Lurd na tu nakanu. U veličanstvenoj procesiji sa svijećama vapio sam: "Gospe moja, znaš da te volim i vjerujem da nam ti možeš izmoliti dijete kod svoga Sina, kao što si posredovala i u Kani, ako je to Božja volja. Častit ću te, slaviti i tebi zahvaljivati cijeli život. Bit ću ljubitelj krunice i tvojih svetišta." Nakon dva mjeseca Zlata je zanjela i rodila Ivu. Dvije godine kasnije dobili smo Marinu, a nakon sedam godina Mihaelu. Iva i Marina su farmaceutki-

nje, a Mihaela maturantica. One su naše najveće blago.

- *Kako je podizati djecu?*

- Kad se Bog stavi na prvo mjesto, svagdan zajednički moli, ide redovito nedjeljom na misu, sv. Pričest i često ispovijeda, u obitelji vlada ljubav, razumijevanje, sloga. Bog provida i onda kad se čini da je nešto nemoguće. Govorim često: "Bog je u nama. Kad činiš dobro, kad si poslušan, ti Boga slušaš, a kad si mrzovoljan, kad kažeš - Neću!, ti Bogu kažeš - Neću!, a ne meni ili mami. Vaše želje mogu biti ne znam kakve, ali Bog zna što je u kojem trenutku za nas najbolje." Nedjeljom odlaze na misu, a pjevale si i u Zlatnoj harfi.

- *Prava ste Crkva u malom...*

- Bogu hvala, da je tako. Imamo svoje kućno svetište Majke Božje Tripud Divne. Članovi smo Schönstattske obitelji i Svećeničkoga marijanskog pokreta već 21 godinu. Okupljamo se po obiteljima

nedjeljom uvečer moleći, meditirajući i pjevajući jedan sat Cenakul. Marija nas vodi k Isusu.

- *Okusili ste i gorčinu nezaposlenosti?!*

- Da, bio sam bez posla 6 godina, pa je supruga praktično sama uzdržavala obitelj. Nikad ni riječi prigovora na moj račun nije bilo. Vodio sam se geslom: *"Ne brinite se tjeskobno što ćete jesti i piti, zna Otac vaš Nebeski što vam je potrebno. Ptice nebeske ne siju niti žanju, a u izobilju im daje Otac."* Kad nam je bilo najteže, poštom nam je stiglo 1000 kuna. Ni danas ne znamo od koga. Vidite, kako je velik Bog!

- *U vrijeme Domovinskog rata pružili ste utočište izbjeglima...*

- Da, iz Bosne, primili smo 9 muslimana. Kršćanska ljubav kadra je čuda postizati. Prihvatili smo i jednu staricu, katolkinju. Zavaljeli smo je svi kao člana obitelji. Ostala je kod nas sve do smrti, 18 godina. Bog nam je za to uzvrćao dobrim. Dobio sam posao. Kćeri su završile studij, ni jedan ispit nisu pale. Kad je Marina trebala polagati prijemni, prepala se. Sestri je, plačući, rekla: "Nema teorije da ja prođem među njih petsto." Iva je odgovorila: "Njih je petsto, ali reci mi, čiji je tata svakog jutra na misi i na koljenima moli pred Gospom za nas? Idi i ne boj se!" Marina je bila 65. na listi primljenih. Nije li tu milost posredovala Gospa?!

- *Vi i supruga svakog dana ste na krunici i misi...*

- Kod kuće molimo svaki dan časoslov i krunicu, a zajednička misa veliki nam je blagoslov, jer sve prinosimo na oltar. A polazeći biblijski sat, jačamo i dopunjava svoju vjeru. Kao član

župnoga ekonomskog vijeća već drugi mandat, na pomoć sam župi i župniku, posebno svakoga osmog u mjesecu. I kod franjevac sam prisutan kad ureba, osobito u devetnici Gospi Lurdskej.

- *Dvadeset godina član ste župnoga pjevačkog zbora.*

- Pjesma je divan Božji dar. Ushićuju me osobito psalmi. Oni su najljepše molitve zahvaljivanja. Što treba više nego kad pjevaš: *Hvalite Boga u svetištu njegovu* ili: *Bog mi je svjetlost i spasenje, koga da se bojim?!* Srce mi se širi od punine radosti. A tako je i kad, prije evanđelja, zapjevam: *Ja sam put, istina i život...*

- *A čitate na misi?*

- Da, to je za mene velika milost. Čitam srcem. Kako kaže prorok Jeremija: *"Kad bi mi došla Riječ Božja, gutao sam je i ona bi mi ushitila srce."* Tako i mene hrani, veseli i odgaja. A i čitanjem meditacija na klanjanju pred Presvetim uranjam u Tajnu vjere.

- *Hodočastite u Gospina svetišta i vodite godišnje hodočašće u Međugorje...*

- Milina je hodočastiti Gospi. Ona nam je uzor, utjeha, prijateljica i Majka puna milosti koja nas čuje. Kraljica je naših srdaca, pa joj pjevamo: *"Budi nam Majka ti, tvoja smo dječica, nosimo ti krunu mi, budi nam Kraljica!"*

- *Vaša poruka obiteljima.*

- Neka ne odbijaju Božju ljubav. Nek Duh Sveti vlada njihovim srcima. Sveta nazaretska Obitelj nek im je uzor. Neka mole, slave misu i pristupaju na svete sakramente pa neće biti svade, rastave, bogohule. Neka kršćanski mirišu i dišu pa će svaku poteškoću lakše prevladavati.

Nedjeljka ANDRIĆ-NOVIC

Zvoni Glorija

Što je ovo? Pritisnulo sa svih strana. Ima li igdje kaplja dobra? Novine, televizija, razgovori naših susjeda i nama bliskih osoba kao da su se udružili. Te crne vijesti se okreću, samo se o njima govori. Ljudi likuju, rješenja siplju iz rukava, oni bi po hitnom postupku pošli šumu po otocima, stjerali nas sve onamo i napravili tisuću golih otoka.

- I onda, što onda? Onda bi se sami poraju šetali! Napravili kao Hitler... Ja više nikamo ne mogu izići. Svi govore isto, kao djeca u I. razredu, ponavljaju što je rekla učiteljica. Ovi ponavljaju što su pročitali iz kakvih novina. Što je sa svijetom?! Gdje su naše jedinstvo i vjera iz Domovinskog rata? - govori moj ljudina, grlo mu se stislo.

Poštar donosi tužbu. Prvi susjed ljetos ga zamolio da na naše iskrca pijesak, da će popravljati kuću. Romeo mu dopustio, sad traži da se uknjiži na taj dio jer je na njemu njegov pijesak, što dokazuje kako je oduvijek bio njegov!

Moja najbolja prijateljica širila laži da me vidjela u neprimjerenim ure i na nedoličnim mjestima. Kad sam je posjetila da me možda zamijenila s kim, odlučno je odbila. Da slučajno toga dana Romeo nije bio kod kuće, ni promisliti ne mogu što bi bilo. Na moje: "Kako izmišlja? Zašto?", on me smirivao: "Ja znam da si tada bila uz mene. To je jedino važno da znam. A što ona kaže i zašto, ne zanima me!"

Ali, zanima mene. Zbog čega me mrzi!? To je ona u koju sam imala povjerenja, za koju sam bila spremna život dati! Duša mi se razdire!

Sve pošlo naopačke. Na poslu ni u kući nemam mira. Samo svađe i nesporazumi. Svi me mrze! Zloća i zavist na poslu. Zamolila sam kolegicu da mi nešto pokaže, ne znam, tu sam nova, ili da me zamijeni na pet minuta da odem do šefa da mi on pokaže - ne, nije htjela. Jednostavno je rekla: "Neću!" Kako ću raditi s takvima?!

Drugi se žale na fificu u minici koja ništa ne radi i ne zna raditi, jer je desete struke, koja je dovedena da ih kontrolira. Tjera svima strah u kosti. Hajde ti tu radi, budi miran. Meni je za ispaliti na živce.

Emanuelu muči sto drugih problema. Susreće se sa zloćom i ljubomorom, otičinom tuđega truda koji spretne ruke plasiraju kao svoj rad. Tako da ona koja je doma marljivo radila dobije jedinicu „radi prepisivanja” od one koja je ukrala njezin uradak i dobila pet!

- Nitko ne zna kako je meni! A tek meni? Ne znaš ti kako je tek meni? To je vaše ništa prema mome! Pogledaj ovo! Slušaj ovo! - Vičemo jedni drugima na uši. Jadamo se. Tražimo pravdu, prizivamo istinu. Tlak nam raste, piju se čajevi, normabeli. Navečer kukamo - tko će jutro na posao! Baba Anđa kao duh prolazi mimo nas, nitko je ne sluša. U jednom trenutku mislim: "Blago njoj, ona nema problema. Sve je prepustila nama. Nema nikakvih zahtjeva. Kako bi bilo lijepo da smo svi kao ona."

Uhvatila je moj pogled, pročitala me.

- Oduvijek je bilo zla i zlih ljudi, zavisti, prijevare i ljubomore. To se ne može

izbjeci, ali se može ublažiti. Ne dopusti zlu da te repinom udara. Okreni se.

- Kamo? Da pobjegnem iz kuće, iz grada, sa sela? Da odem u drugu državu? - povikala sam ljutito što me tako dobro čita.

- Kao da su u drugim državama ljudi anđeli!? - javio se Romeo.

Djeca kolutaju očima.

- Oni će s babom raspravljati! Svašta! Baba se ne daje smesti:

- Posij pšenicu, gledaj je kako raste, raduj se životu koji niče pred tvojim očima, svomu mužu koji zna da si ispravna. Obidi stare, nemoćne i same. Daj malo svojega života onima kojima je to potrebno kao što si meni dala svoj dom i svoju toplinu.

Prije nego se itko od nas snašao, upalila je svijeću i postavila na stol. Svjetlost svijeće donjela je tračak radosti. Dominirala je situacijom, bila je kao moja učiteljica iz I. razreda osnovne. Slušala sam je otvorena srca. Nastavila je:

- Draga djeco, izgubili ste se u prevelikim obvezama. Zamijenili ste bitno od manje bitnoga. Uprite pogled naprijed. Uskoro će Božić. Kad zapalimo svjećice na boru, sve ružno nestaje. Anđeli silaze s neba, pjevaju, a mi s njima. Isus dolazi. Tu je blizu. Hajde, donesite bor, kiti-mo ga. Majka Božja već je u poodmakloj trudnoći, ne dopustimo da nam rodi pred vratima. Spremimo za nju dom, dočekajmo je široka srca. Bog nam je darovao vrijeme, iskoristimo ga na dobro i za dobro.

Zvoni Glorija. Baba se stišala. Stavlja na se križ, a mi je slijedimo: Andeo Gospodnji navijestio Mariji...

Srce treperi od sreće.

R. T.

Božićna ruža

**U vrtu sama
davno je napustile druge njene**

**vjetar krilima snažnim maše
kiše liju
a ona raduje se
Božić je dočekala u raskošnoj
haljinici
od skupocjene crvene svile**

Danica BARTULOVIĆ

Cur Deus homo?

Tijekom božićnog vremena, koje je relativno kratko, u tri se navrata u misnom slavlju naviješta proslav Evandjelja po Ivanu, poznati tekst o vječnoj Riječi Božjoj, po kojoj je sve stvoreno, a koja je u vremenu tijelom postala (Iv 1, 1-18). Čita se najprije na božićnoj danjoj misi, zatim na Silvestrovo i napokon na Drugu nedjelju po Božiću. Učestalim naviještanjem toga evanđeoskog ulomka Crkva ističe njegovu veliku važnost. U ovom razmatranju zadržat ćemo se jedino na izričaju „*I Riječ je tijelom postala*“ (Iv 1, 14) i pokušati odgovoriti na pitanje postavljeno u naslovu: *Cur Deus homo*, što znači *Zašto je Bog postao čovjekom?* Pitanje je to na koje su tijekom povijesti pokušavali odgovoriti mnogi teolozi, a njihovi su odgovori, možemo reći, sabrani u Katekizmu Katoličke crkve (KKC, br. 456-460). U Vjerovanju molimo da je Sin Božji, koji je istobitan Ocu, sišao s nebesa *radi nas ljudi i radi našega spasenja*. Što to točno znači? Kako se konkretno ostvaruje to spasenje čovjeka? Pođimo u ovom razmatranju od toga da spasenje možemo kratko definirati kao *zajedništvo čovjeka s Bogom i ljudima*, odnosno čovjek je spašen kad je jedno s Bogom, ali uvijek s drugim ljudima. Spasenje, naime, nije *moj Bog i ja*, nego *mi i naš Otac*. Što Katekizam odgovara na pitanje kako je Sin Božji ostvario to spasenje?

DA NAS POMIRI S BOGOM

Sin Božji postao je čovjekom da nas spasi *pomirujući nas s Bogom*. Razmatrajući o sakramentu pomirenja, vidjeli smo da je grijeh ne samo bolest nego i izvor nemira u čovjeku i u svijetu. Po grijehu se, naime, narušava odnos čovjeka s Bogom i s bližnjima, ali i čovjekov odnos sa samim sobom. Ta nutarnja podijeljenost i oštećenost čovjeka traži Božji zahvat. Prisjetimo se evanđeoske zgrade kad je Isus oprostio grijehe uzetomu - farizeji su u sebi mudrovali: „*Što to ovaj govori? Huli! Ta tko može grijehbe otpuštati doli Bog jedini?*“ (Mk 2, 7). Farizeji su ispravno držali da jedino Bog može otpuštati grijehe. No, bili su u krivu jer u Isusu iz Nazareta nisu vidjeli Boga na djelu, Boga koji čini djelo pomirenja palog čovječanstva sa svojim Stvoriteljem. Bog je, dakle, postao čovjekom da nas oslo-

bodi od grijeha i tako nas pomiri, odnosno uvede u zajedništvo sa sobom i s drugim ljudima.

DA UPOZNAMO LJUBAV BOŽJU

Nadalje, Sin Božji postao je čovjekom da *upoznamo ljubav Božju*. Utjelovljenje Druge božanske osobe čin je ljubavi i ujedno savršena objava ljubavi kojom Bog ljubi čovjeka. Isus nam je objavio da je Bog naš Otac. Bog je naš otac i majka. Njegova je ljubav beskrajna. Isus ju je živio i posvjedočio svojom smrću na križu. Na nju je pozvao i svoje učenike: *"Budete li čuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi; kao što sam i ja čuvao zapovijedi Oca svoga te ostajem u ljubavi njegovoj... Ovo je moja zapovijed: ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio!"* (Iv 15, 10. 12). Isus ljubi Oca. Po toj je ljubavi jedno s njime te i nas poziva u isto zajedništvo ljubavi. To je spasenje.

DA NAM BUDE UZOR SVETOSTI

Sin Božji postao je čovjekom i *da nam bude uzor svetosti*. Isus Krist svojim je životom, svojim riječima i djelima postao naš zakon, mjerilo, norma života. Bog nam nije kazao samo kako trebamo živjeti, nego nam je to i pokazao svojim primjerom. Kako biti čovjek po volji Božjoj, kako živjeti sveto i pravedno, to je vidljivo u životu Utjelovljene Riječi Božje. Isus će za sebe jasno kazati da je on Put (Iv 14, 6). Svaki put ima svoj cilj. Cilj do kojega nas Krist vodi jest spasenje, vječni život s Bogom. Sjetimo se njegovih riječi na završetku *Govora na gori*: *"Neće u Kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: 'Gospodine, Gospodine!', nego onaj koji vrši volju Oca mojega koji je na nebesima"*

(Mt 7, 21). On, naš Spasitelj, pokazao nam je kako vršiti volju Očevu i kako biti dionikom Kraljevstva.

ZAJEDNIČARI BOŽANSKE NARAVI

Na kraju, Sin Božji postao je čovjekom *da postanemo zajedničarima božanske naravi*. Kad čovjek postigne spasenje, tj. zajedništvo s Bogom, postaje jedno s Bogom, Bog mu daje udioništvo u svojoj naravi, odnosno čovjek se pobožanstvenjuje. Prisjetimo se prvoga grijeha: čovjek je htio biti kao Bog, zapravo, htio je biti umjesto Boga, sam određivati što je dobro, a što zlo. Sve je to čovjek htio postići sam svojim snagama pa je tako razorio zajedništvo s Bogom, narušio odnose sa svojim bližnjima uzdižući se iznad njih i želeći gospodariti, a time je ujedno izgubio i sama sebe jer čovjek nije Bog niti to može biti, ma koliko se god to trudio. U utjelovljenju Sina Božjega događa se obrnuto: Bog čovjeku dariva da bude dio Božjega života. Čovjek ne može sam po sebi biti Bog, ali se može otvoriti Bogu da ga On uzdigne u svoj život, u svoju narav.

Zaključimo evanđelistovim riječima: *"A onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja, onima koji vjeruju u njegovo ime..."* (Iv 1, 12). Primimo Riječ tijelom postalu danas i svaki dan svoga života, primimo Isusa iz Nazareta u živu i u dubokoj vjeri da je on Sin Božji i naš Spasitelj, primimo ga i budi-mo djeca Božja ne samo imenom nego, u prvom redu, svetim životom. A on nam je sam pokazao kako se živi sveto: *"Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih"* (Iv 13, 15).

Kristian STIPANOVIĆ

Dijete-Božić - u zagrljaju svijeta

Jednog davnog Božića uskliknuo je papa sv. Leon Veliki: „*Radujmo se, predragi, jer nam se danas rodio Spasitelj! I ne smijemo biti žalosni - DANAS! - kad slavimo rodendan Života. I neka se nitko ne odvaja od ove radosti. Svi imamo jedan jedini razlog općeg veselja: naš je Spasitelj uništio grijeh i smrt... i sve nas pozvao na život!*“ Te riječi čuo je ne samo Rim nego i čitav svijet! Odjekuju one u sva vremena i u sve vjekove u svakomu ljudskom srcu. Bila je to prava poruka „Gradu i Svijetu“ koju će pape unaprijed sustavno upućivati svake godine. I doista, nitko se ne odvaja od te Božićne radosti: ni pravednik, ni grešnik ni bezbožnik: svi hrle Božiću - velikom i neizmjernom Bogu, koji nam se pokazao u liku malenog Djeteta. Svjedoci smo vremena kada je i u komunističkom bezbožnom režimu sav svijet hrlio na polnoćku i slavio Božić pa i oni koji to nisu smjeli. Tako je Božić postao godišnji „magnet radosti“ u čitavom svijetu! Nekim unutarnjim svjetlom prosvijetljeni i neodoljivom snagom gonjeni ljudi su tražili život, traže ga i u naše doba, i uvijek će ga tražiti, jer su za to stvoreni: stvoreni su za život! I nemirno je srce ljudsko dok se smiri u Bogu - životu pravomu!

SVIJET U ZAGRLJAJU DJETETA-BOŽIĆA

„*Došao je uzdisani i od Boga obećani
Željni sviju Spasitelj, svijeta Razveselitelj!*“

Tako lijepo i kratko sažimlje povijest spasenja božićna pjesma. O, te divne božićne pjesme! U njima je sva božićna teologija! Bogoljublje i čovjekoljublje! Samo u jednoj kitici genij hrvatskoga naroda sazeo je sva Božja obećanja: pranačještaj: „On će ti satirati glavu...“, svu dugu povijest čekanja, od postanka svijeta, pa sve vapaje Izabranog naroda, patrijarha i proroka, sve do dolaska Spasiteljeva. Po krivim crtama ljudske povijesti Bog je, vjeran svom Savezu, tako pisao i vodio svoj plan spasenja i doveo ga do punog ostvarenja. Sv. Pavao objavljuje: „I kada dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga: od žene bi rođen, Zakonu podložan da podložnike Zakona otkupi te primimo posinstvo!“ (Gal 4, 4-5). A božićna kalenda, koja još uvijek odjekuje nad grobom sv. Petra u Rimu, svečano pjeva: „Nakon mnogih stoljeća od postanka svijeta... (i nižu se ukratko bitni povijesni događaji) ...u 42. godini vladanja cara Augusta, kad je u čitavome svijetu vladao *mir*, Isus Krist, vječni Bog i Sin vječnog Oca, želeći spasiti svijet, začet po Duhu Svetomu, rođen je od Djevice Marije u Betlehemu Judinu!“ I onda, visokim tonom, svečano završi: „**ROĐENJE GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA PO TIJELU!**“ Bog je u svom jednorodnomu Sinu zagrljao čitav svijet i sve stvoreno, da ga oslobodi od uzdisaja prokletstva i podari mu slobodu, mir i radost! To je Božić - Bog s nama i za nas! A ako je Bog za nas, tko će protiv nas?!

UPOZNAJMO DOSTOJANSTVO

Pred licem Djeteta-Božića upoznajemo svoje dostojanstvo. Najprije, upoznajemo tko je Bog. Bog je ljubav! A onda,

tko smo mi. Mi smo Bogu tako mili, da je za nas predao Sina svoga Jedinoga! Ni Bogu više nije bilo moguće! Najljepša je biblijska rečenica: „Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorodena da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni“ (Iv 3,16).

Stoga u božićnoj propovijedi, nakon poziva na radovanje, sv. Leon Veliki poziva da cijenimo svoje dostojanstvo: *“Kršćanine, upoznaj svoje dostojanstvo i kada si postao dionik božanske naravi, nemoj se kaljati grešnim životom. Sjeti se koje li si Glave i kojeg li si Tijela ud! Po sakramentu krštenja postao si hramom Duba Svetoga. Nemoj toga svoga Gosta*

istjerati iz svoga srca zlim djelima i nemoj se ponovno vraćati u službu vruga, jer te je Krist skupo platio, platio te svojom svetom krulju!” Kako snažne riječi! Ma tko god ti bio, kad staneš pred jaslice, upoznaj svoje dostojanstvo! Lice maloga Isusa je ogledalo u kojemu se trebamo vidjeti i onda spoznati tko smo, što smo i kamo idemo! U Božiću čovjek je najviše proslavljen: uzdignut je do neba, iznad zvijezda, posinak Božji i baštinik Kraljevstva.

ZAUSTAVIMO SE PRED JASLICAMA

Pred jaslicama upoznajemo dostojanstvo djeteta, ljudskog života i svega stvorenoga...

Jaslice su slikovnica Božja u kojoj upoznajemo vrijednost svakog djeteta, života u cjelini i vrijednost svega stvorenja. Naš poznati duhovni pisac i katolički novinar fra Ivon Ćuk jednom reče: „Dijete je danas postalo božanstvo i ništarija. Božanstvo, ako imadne sreću da se rodi, priprema mu se doček kao princu... I ništarija koja se ubija i odbacuje za svaku malenkost i neugodu.“ Oštra, ali točna tvrdnja! Znamo ih i čitamo ih svaki dan. Pred licem betlehemske Djeteta upoznajemo vrijednost i veličinu svih začelih i koji su na putu života. Upoznajemo dostojanstvo starih i nemoćnih na putu za rađanje za vječnost... Upoznajemo vrijednost svega stvorenoga od anđela na nebu do ljudi na zemlji, od kraljeva do pastira... Da, to su jaslice, genijalni izum sv. Franje Asiškoga. Što bi Božić bio bez njih?! Stoga, stanimo pred jaslice: razmišljajmo, molimo, pjevajmo, radujmo se Bogu Malenom.

Maksimilijan HERCEG

Migracije i nova evangelizacija

Danas su brojni prisiljeni napustiti svoj dom i domovinu te potražiti krov nad glavom i izvor za življenje u drugim krajevima. Nailaze pritom na različite poteškoće. Iz Papine Poruke za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2012. ovdje donosimo dijelove i misli koje mogu dobro doći za razmatranja kao kratki uvodi u pojedina otajstva krunice na temu selilaca i izbjeglica.

I. NAVJEŠTENJE MARIJI

Ne boj se, Marijo, jer si našla milost kod Boga. Evo "ti ćeš začeti i roditi Sina" komu ćeš nadjenuti ime Isus.

(Lk 1, 30-31)

Danas zamjećujemo žurnost promicati, novom snagom i novim načinima, djelo navještanja evanđelja u svijetu u kojem rušenje barijera i novi procesi globalizacije još više približavaju ljude i narode, bilo zbog razvoja sredstava priopćivanja bilo zbog učestalosti i lakoće seljenja pojedinaca i grupa iz jednog dijela svijeta u drugi.

Dok razmatramo o Anđelovu navještanju, po Marijinu zagovoru molimo, da u toj novoj situaciji svatko od nas probudi onaj zanos i odvažnost koji su pokretali prve kršćanske zajednice, da i mi budemo neustrašivi vjervjesnici novosti evanđelja.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

II. POHOĐENJE ELIZABETI

Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra dijete u njezinoj utrobi. (Lk 1, 40)

Posljedice posvjetovnjačenja, rađanje novih sektaških pokreta, raširena neosjetljivost prema kršćanskoj vjeri, istaknuta težnja k rascjepkanosti predstavljaju prepreku usredotočivanju na jedinstvenu uporišnu točku koja bi mogla potaknuti stvaranje jedne jedine obitelji braće i sestara u društvima koja su sve više mnogoetnička i međukulturalna, gdje su također ljudi različitih religija potaknuti na dijalog, koji ima za cilj ostvariti ozbiljan i plodonosan suživot u poštivanju legitimnih razlika.

Dok razmatramo o Marijinu pohodu na Elizabeti, molimo, da kao kršćanska zajednica budemo osjetljivi prema mladićima i djevojkama koje, upravo zbog svoje mladenačke dobi, osim kulturnog uzdizanja, gaje u svojem srcu duboku žeđ za istinom i željom da susretnu Boga.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

III. ISUSOVO ROĐENJE

I rodi sina svoga, prvorođenca, te ga povije i položi u jaslje, jer u sratištu nije bilo mjesta za njih.

(Lk 2, 7)

Današnja pojava selilaštva od Boga je dana prigoda za navještaj evanđelja u suvremenom svijetu. Muškarci i žene iz različitih krajeva svijeta koji još uvijek nisu susreli Isusa Krista ili ga poznaju tek djelomično, traže da ih se primi u zemlje drevne kršćanske tradicije.

Dok razmatramo o Isusovu rođenju, po Marijinu zagovoru molimo, da se pronađu prikladni načini da uzmognu susresti i upoznati Isusa Krista te iskusiti neprocjenjiv dar spasenja, koji je za sve izvor "života u izobilju" (usp. Iv 10, 10), i oni koji Isusa još nisu susreli.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

IV. PRIKAZANJE U HRAMU

Kad je prošlo i vrijeme njihova čišćenja, prema Mojsijevu zakonu, donesoše Isusa u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu.

(Lk 2, 22)

Selioci koji su upoznali Krista i prihvatili ga nerijetko su natjerani ne smatrati ga više važnim u svojem životu, izgubiti osjećaj vjere, ne priznavati se više dijelom Crkve i često žive životom koji više nije označen Kristom i njegovim evanđeljem. Odrasli u krilu naroda označenih kršćanskom vjerom, često se iseljavaju u zemlje u kojima su kršćani manjina ili gdje drevna vjerska tradicija nije više osobno uvjerenje ljudi niti zajednička vjeroispovijest, nego je svedena na kulturnu činjenicu.

Dok razmatramo o prikazanju Isusa u Hramu, po Marijinu zagovoru molimo, da Crkva obnovljenim navještajem Radosne vijesti i dosljednijim kršćanskim životom, probudi uspavanu kršćansku svijest i ljudima pomogne ponovno otkriti ljepotu susreta s Kristom, koji poziva kršćane na svetost ma gdje da se nalazili.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

V. ISUSA NALAZE U HRAMU

Nakon tri dana našu Isusa u Hramu gdje sjedi među učiteljima, sluša ih i postavlja im pitanja.

(Lk 2, 46)

Izbjegli koji traže azil, koji su pobjegli od progona, nasilja i prilika u kojima im je bio ugrožen život, trebaju naše razumijevanje i prihvaćanje, poštivanje svoga dostojanstva i svojih prava, kao i svijest o svojim dužnostima. Njihova patnja zahtijeva od pojedinih država i međunarodne zajednice da se zauzmu stavovi uzajamnog prihvaćanja, prevladavajući strahove i izbjegavajući oblike diskriminacije, te da se donesu uredbe za konkretnu solidarnost također posredstvom prikladnih struktura gostoprimstva i programa naseljavanja.

Dok razmatramo o Isusovu nalasku u Hramu, po Marijinu zagovoru molimo, da svećenici, redovnici i redovnice, laici i, poglavito, mladići i djevojke budu osjetljivi u pružanju potpore sestrama i braći koji se, pobjegavši od nasilja, moraju suočiti s novim načinima života i teškoćama uklapanja.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

KAJO

U ljubavi Utjelovljene Ljubavi

Isus, "pravi lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe oplijeni uzevši narav sluge, postavši ljudima sličan..." (Fil 2, 6-9). Iako je Utjelovljenje najdivnije djelo Božje, Druga božanska Osoba, jedne biti s Ocem, toliko se ponizila postavši čovjekom, da može u našoj ljudskoj naravi trpjeti i umrijeti, da nas otkupi, jer to po božanskoj naravi nije mogla. Krist je, kao novi Adam, bio u Božjoj namisli od vječnosti. I sv. Augustin veli: da nas Bog ne bi pustio da po Adamu padnemo u grijhe, da nije znao da nam može pružiti i lijek - Otkupitelja. I Krist, kao Bog i čovjek, u svojoj Osobi ujedinjuje božansku i ljudsku narav. Imao je ljudsku razumnu dušu. Kao Bog prodirao je u tajne srdaca; pred njim ništa ne bijaše skriveno. Krist je izabrao najveću poniznost, da njome skrši moć i vlast paklenoga duha, koji je htio biti veći od Stvoritelja, ne želeći da mu se pokori. - I bogoslovci smatraju da je Bog svojim nebeskim duhovima otkrio tajnu Utjelovljene Riječi, koja će postati čovjekom i tražio od svojih duhova da se poklone i prihvate tu tajnu. No oholi Lucifer sa svoji- ma nije to htio, smatrajući da je njihova andeoska narav iznad ljudske, i tako je upropastio sebe i svoje. Samo poniznost najvećma ruši moć ohologa duha. Zato je Krist izabrao poniznu

Djevicu za svoju majku. Htio je upravo jedno ljudsko Srce i bezgrešno tijelo, da po Mariji, koja bijaše oslobođena od iskonskoga grijeha i ukrašena svim Božjim povlasticama, stupi u prisnan odnos s ljudskim rodom. Ona ga je rodila, dojila, njegovala, nad njim bdjela, pratila ga molitvom i ljubavlju. S njim je trpjela pod križem i prinosila Ocu žrtvu, koju je sama rodila.

Po Kristu i po Utjelovljenju htio je Bog sam sebe očitovati, da svi primimo od njegove punine.

Marija je sudjelovala slobodnom vjerom i poslušnošću u ljudskom spasenju. A jer je darovala Krista, to nam sve milosti silaze preko nje.

I dok se radujemo i zahvaljujemo ljubavi Očevoj što nas je spasio po svome Sinu, i što je jedno ljudsko stvorenje oslobođio od grijeha iskonskoga - Mariju i toliko je uzvisio, zbog njezine poniznosti, ovih božićnih dana klanjamo se onome koji je "želja bregova vječnih" a darovao nam se u liku Djeteta, i molimo ga za poniznost, po kojoj možemo postići tolike milosti i omiljeti Boga.

Španjolskoj redovnici Jozefini Menéndez, Sotona koji ju je strahotno mučio, jer mu je po dragovoljnu trpljenju iz ljubavi prema Kristu otimala duše, sav bijesan uzviknuo je: "Oholost je ta koja donosi moje pobjede i neću predahnuti sve dok ona ne prevlada u svijetu. Ja sam se izgubio zbog nje, neću se pomiriti s time da se duše spašavaju po poniznosti."

Motreći Isusa i Mariju, molimo za iskrenu poniznost, po kojoj ćemo omiljeti Boga, jednom prebivati u okrilju njegovu, uronjeni u ljubav Presv. Srca.

s. Marija OD PREVS. SRCA

Divna majka

Divno je biti divna majka! Ima za to jedan jednostavan recept: nasljedovati život Majke Isusove! Temeljne kreposti koje su bile utkane u njezin život trebala bi posjedovati svaka majka: vjera, ufanje i ljubav. Bez ta tri uporišta ne može biti prave kršćanske majke. Jedino ako idu stopama Majke Gospodinove, uspjete u svom poslanju. Zato svaka prava majka:

- plemenita svojstva koja je dobila od Boga treba ponizno primiti i sa zahvalnošću blagoslivljati;
- ne smije prezirati, a opominjati mora s kršćanskim osjećajem, kako bi ih mogla privoljeti na pravi put;
- na svom životnom putu neće nikad napredovati bez strpljivosti;
- mora biti urešena blagošću, koja sve uskladuje i ništa ne remeti, jer je to jedina krepost koja se uvećava uvredama i zaslađuje protivštinama;
- mora znati da je majka koja živi u čistoći slična anđelima;
- nakon dnevnog posla mora se znati povući i osluhnuti Božji glas, kako bi znala što treba raditi za blagoslov svijetu;
- mora ustrajno činiti dobra djela s iskrenom nakanom;
- treba biti poslušna pretpostavljenima u svemu što je pred Bogom opravdano;
- molitva joj mora biti potrebna kao kruh svagdanji...

Nužno je duhovno i moralno obogatiti naš narod. Vjerujemo da će u tomu prednjačiti naše majke.

Ana VRČEK

Pokaži mi put

*Pokaži mi put kojim da bodim,
pokaži mi put, ja te molim.
Put mi pokaži, Djevice mila,
kako da dođem do tvoga Sina.*

*Ti znaš koji je put pravi
da grešan ne bodim po tami.*

*Vodi me, vodi Marijo,
danju i noći
da mogu tvome Sinu doći.*

*Molim te, Marijo, Djevice čista,
pokaži mi put da dođem
do Isusa Krista.*

*Ruku mi daj, majčice mila,
vodi me, vodi do svoga Sina!
Vodi me, vodi, majčice mila!*

Nediljko RAVLIĆ

Olimpijci kod Gospe u Sinju

Sudionici u natjecanju iz vjeronauka iz dubrovačkih škola hodočastili su 12. studenoga Gospi Sinjskoj. Učenici su tako imali prigodu vidjeti ono o čemu su učili. (IKA)

Sjednica Pastoralnog vijeća

U Splitu je 12. studenoga održana sjednica Pastoralnog vijeća splitsko-makarske nadbiskupije. Na njoj je predstavljen projekt nadogradnje duhovnog centra u Vepricu te projekt i tijek pripreve za izgradnju bazilike u Solinu. (IKA)

Susret osječkih fokolara

Članovi Djela Marijina osječkog područja okupili su se 13. studenoga u Osijeku. Nakon uvodne riječi A. Čečatke, čula se meditacija M. Emaus Voce, predsjednice Djela Marijina, a uslijedila su i svjedočenja. D. Sajter govorio je o rujanskom svjetskom susretu mladih fokolara, a J. Lovrinčević najavio je treći susret Zajedno za Europu 12. svibnja 2012. u Bruxellesu. (IKA)

Kod Gospe Brze pomoći

Kod Gospe Brze pomoći 8. studenoga glavno misno slavlje predvodio je J. Đurkan, koji je za tu prigodu donio i relikviju Krvi Kristove iz Ludbrega, a 8. prosinca glavno blagdansko slavlje predvodio je fra Z. Linić, koji je puk za to pripremljao trodnevnicom. 16. studenoga započeo je novi niz tribina "Večeri kršćanske mudrosti", a prvu je održao I. Račuž. (BL)

Obnovljen supetarski zvonik

Uz 150. obljetnicu izgradnje, završena je glavna obnova zvonika župne crkve Navještenja Marijina u Supetru. Projekt je izradila tvrtka Grading projekt na čelu s dipl. inž. građ. D. Bartulovićem, a radove izvodila građevinska tvrtka Spegra objekt iz Podstrane. Preostaje postavljanje nove konstrukcije za zvona,

ZA DOMOVINU

U svetištu Majke Božje na Kamenitim vratima u Zagrebu svakog petka u 10 sati moli se krunica za hrvatski narod i Domovinu, a posebno za slobodu uhićenih branitelja.

električne instalacije za pokretanje zvona, novoga sata i satne elektronske instalacije. (IKA)

Pola stoljeća župe

U pločanskoj crkvi Kraljice neba i zemlje održan je 18. studenoga koncert u povodu 50 godina župe. Sudjelovali su Simfonijski orkestar Mostar, studenti Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu, Katedralni oratorij zbora Mostar, Akademski pjevački zbor Sveučilišta u Mostaru, Zbor glazbene škole Ivana pl. Zajca Mostar, te solisti iz Splita: Ž. Marendić Bušević, A. Teskera, V. Obuknova, M. Bukmir i M. Krnić. Dirigent je bio H. Zlodre, a izvedena je večernja "Vesperae solennes de confessore" od W. A. Mozarta. Svečanu misu 20. studenoga predvodio je biskup S. Štambuk, a uveličali su je zbor i prvopričesnici s recitalom. (IKA)

20. obljetnica pokolja

Na 20. obljetnicu četničkog pokolja 43 civila i 15 branitelja, u Škabrnji je nadb. Ž. Puljić predvodio 18. studenoga misno slavlje u župnoj crkvi Uznesenja Marijina. Nakon mise prikazan je dokumentarni film BBC-a "Dom zauvijek", svjedočanstva stradalih iz Škabrnje i hrvatskih gradova. (IKA)

Za pokoj duše poginulih

U zagrebačkoj crkvi Sv. Mati Slobode biskup I. Šaško predvodio je 18. studenoga misu za poginule u obrani Vukovara i domovine. Prethodila je "Krunica pobjede" koju su predmolili branitelji na krunici koju su izradili

članovi Kršćansko-humanitarne udruge "Marijina dječica" iz Sv. Klare. U crkvi je održan i prigodni koncert "Bogu i domovini". (IKA)

Pjevači za Sv. Ceciliju

U varaždinskoj stolnici Uznesenja Marijina 19. i 20. studenoga održan je Festival sv. Cecilije, koji je okupio 39 zborova s više od 1100 izvođača.

Zborovima su uručene prigodne zahvalnice za sudjelovanje, a njihovim članovima darovane su mape. U zagrebačkoj stolnici Uznesenja Marijina 20. studenoga okupilo se 17 župnih zborova grada Zagreba s oko 500 pjevača, a misno slavlje predvodio je biskup M. Gorski. (IKA)

400. obljetnica župne crkve

U župi Gospe od Ružarija u Liscu 20. studenoga, biskup M. Uzinić predvodio je misno slavlje u povodu 400. obljetnice posvete župne crkve. (IKA)

Adventska duhovna obnova

U Vepricu su svećenici splitsko-makarske nadbiskupije 30. studenoga imali adventsku duhovnu obnovu. Nakon pokorničkog bogoslužja koje je predvodio fra M. Duran, misno slavlje predvodio je nadb. M. Barišić, a prigodno predavanje održao je T. Čubelić. (IKA)

Blagoslovljena nova kapelica

Mještani Grubina u župi Podbablje, 21. studenoga proslavili su blagdan Gospe od Zdravlja misom i blagoslovom nove kapelice, sagrađene na mjestu srušene. Misno slavlje predvodio je župnik fra N. Ajdučić koji je za kapelicu nabavio i novu sliku. (IKA)

Klape Gospi Sinjskoj

Raspisan je natječaj za Festival *Klape Gospi Sinjskoj*, na koji se mogu prijaviti izvorne marijanske skladbe. Glazbeni

slog treba se zasnivati na obilježjima dalmatinske klapske pjesme ili pučkih crkvenih napjeva. Rok za dostavu je 1. veljače 2012., a informacije su telefonski (021 707 017 i 098 990 5280 pon-pet, 9-13 sati), ili elektroničkom poštom: gospa.sinjska.svetiste@gmail.com.

Medalja zahvalnosti

Riječki gradonačelnik V. Obersnel primio je 6. prosinca fra Stanka Dodiga koji je 26 godina djelovao kod Gospe Lurdske u Rijeci, a premješten je u Dubrovnik. Zahvalio mu je za plodan rad i uručio mu medalju zahvalnosti. (IKA)

Zlatni jubilej župe

Župa Srca Marijina u Zagrebu proslavila je 50. obljetnicu postojanja. Jubilejsku godinu otvorio je 9. siječnja biskup V. Požaić, a na blagdan Bezgrešnog začeca zaključio misnim slavljem kardinal J. Bozanić. (RV)

20 godina sjemeništa

Na blagdan Bezgrešne u Puli je proslavljena 20. obljetnica ustanovljenja i rada Sjemeništa *Redemptoris Mater*, iz kojega su proizašla 52 svećenika i trojica đakona. Misno slavlje predvodio je nadb. A. Jurić. (IKA)

Znanstveni skup o Voćinu

U prigodi 20. obljetnice razaranja voćinske crkve, uobjstva neudržnih i završetka ponovne izgradnje voćinske crkve u Požegi i Voćinu 9. i 10. prosinca održan je znanstveni skup na temu *Voćin, crkva i svetište*, na kojemu je nastupilo dvadesetak izlagača iz Hrvatske i Mađarske. U Požegi je na izložbi 9. prosinca predstavljena voćinska sakralna baština, a 13. prosinca održano je hodočašće rodbine ubijenih i poginulih, udruga branitelja Domovinskog rata i drugih Gospi Voćinskoj. (IKA)

Uza svaki "grad živih" nalazi se i "grad mrtvih". Da bi se prispjelo u taj drugi - nije potrebna putovnica nego - jedino smrtovnica.

Ne dvoumi se gdje je istina. Potraži grob na kome piše: "Nije ovdje" i doznat ćeš mu ime!

Zatvoriš li vrata vjeri, ostat ćeš bez odgovora na bitna pitanja o samu sebi.

Trčati pred smrću znači trku produžiti, ali ne i - dobiti.

Krematorij pretvara čovjeka u prah, u kojemu je NETKO skrio klicu - novog života.

Čim mržnja prijeđe granicu smrti, sa sobom povede u smrt i - samog mrzitelja.

Tegobe odmaklih godina pianissimo su smrtnoga hropca.

Borba sa smrću uvijek je - neravnopravna.

U obitelji: svi živi i zdravi, a zapravo - svi (moralno) - mrtvi.

Dug jezik redovito prijateljuje s - Kratkom Pameću.

Nada je čežnja za onim što nemamo i iščekivanje da to konačno prispije.

Oni koji javno zahvaljuju Bogu da nisu kao ostali, redovito su - gori od njih.

Ako si radostan lako je zapjevati, ali je veoma teško - propjevati.

Tko shvati da ima bogatih siromaha i siromašnih bogataša, bit će zadovoljan s onim što ima.

Što prije trebalo bi Diogena vratiti u bačvu kako bi mladi bar počeli razmišljati o sreći - što je i gdje je naći.

Stanko RADIĆ

- Zašto je zvijezda koja se pojavila nad Betlehemom bila repatica?
- S repom je mogla bolje letjeti!

ZDRAV ŽIVOT

- U novoj godini odlučila sam živjeti zdravije: svakog dana jest ću što više povrća i ići na spavanje zajedno s kokošima! - govori Marica.

- E, ja to ne mogu! Nemam kokošiju! - odgovori prijateljica.

VRIJEDNA ŽENA

Susrela se dvojica poznanika. Prvi će:

- Vaša je supruga veoma vrijedna!

- I te kako! Svake noći, kad dođem kući oko 2 poponoči, dočeka me s metlom u ruci! - hvali je suprug.

SREDSTVA ZA SPAVANJE

- Tražite sredstva za uspavljanje, a svake noći vidim Vas do kasno u lokalu!

- liječnik će odrešiti pacijentu.

- Gospodine doktore, sredstva nisu za mene nego za moju suprugu! - odrešito će suprug.

Ivan Damiš - VJERNI MEĐIMURSKI PASTIRI - Pokojni svećenici i redovnici djelatni od 1945. do polovice 2011. godine - Na 316 stranica auktor predstavlja 109 svećenika i redovnika koji su, izravno ili neizravno, niknuli u Međimurju, a životom i radom služili su Crkvi u Hrvata. - **Narudžbe:** Fra Ivan Damiš, Franjevački trg 8, 42000 Varaždin ili u Teovizije, tel/faks (01) 49-23-964.

Tradicijsko crkveno pučko pjevanje u Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja - Prvi cjelovit prikaz tradicijskoga crkvenoga pučkog pjevanja koje je bilo, a dijelom je i danas sastavni dio liturgijskog slavlja na području Franjevačke provincije Presv. Otkupitelja sa sjedištem u Splitu, a cilj mu nije samo primijerno sveobuhvatno predstavljanje napjeva za misu koje je puk zajedno s franjevcima stoljećima stvarao i prenosio usmenom predajom, nego na specifičan način nastoji pridonijeti europskoj proslavi 800. obljetnice utemeljenja Franjevačkog reda. U prilogu su i dva CD. - **Narudžbe:** Provincijalat Franjevački provincije Presv. Otkupitelja, Trg G. Bulata 3, 21000 Split.

Fra Petar Bezina - FRA IVAN BEZINA U BUNKERU SIJENA - Životni put piščeva brata, splitskoga franjevca Ivana Bezine koji je završio u bunkeru sijena g. 1948. jer se nije htio predati u ruke komunistima. - **Narudžbe:** Fra Petar Bezina, Trg G. Bulata 3, 21000 Spli.

Ana Vrčec - HVALA - SEDAMDESET PUTA SEDAM - Zbirka kratkih priča i pjesama sabra-nih u ovoj knjizi zapravo su divne riječi zahvale kojima naša suradnica slavi svoga Stvoritelja zbog proteklih desetljeća života, prisjećajući se pritom događaja i osoba koji su obilježili njezin životni put - 155 str., 50 kn. - **Narudžbe:** NC Udruge Vojске Bezgrešne, Franjevačka 6, 42220 Novi Marof.

Fra Mario Jurišić - BLAGOVJESNIK RADOSNE VIJESTI - Drugi dio propovijedi (A-B-C) našega poznatoga pučkog propovjednika i pisca od prve nedjelje došašća do Blagovijesti - 212 str., 50 kn. - **Narudžbe:** Franjevački samostan, 21334 Zaostrog.

PUT U ŽIVOT - Molitvenik i obrednik - Prikladan za vjernike svih uzrasta, 480 str. - 50 kn.
MALI PUT U ŽIVOT - Obrasci vjere, molitve, ispovijed, krunica... - za mlađe i starije - 6 kn.
P. Lubina - MARIJANSKA HRVATSKA - Gospina svetišta među Hrvatima - Monografija s fotografijama u boji. 608 str. - 450 kn.
M. Babić - U MARIJINOJ ŠKOLI - S Marijom kroz liturgiju - Misli za homilije - 40 kn.
R. Šuštrn - VJERNI DJEVICI SLAVNOJ - Nezaobilazni velikani duha i uma - 30 kn.
M. Crvenka - SVETOPISAMSKE ŽENE - Opisana jedna po jedna žena - 50 kn.
J. Šetka - HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA - Kršćanski termini - 150 kn.
P. Lubina - MOJA KRUNICA - Kako moliti krunicu - Kratka povijest i uzorci - 25 kn.
P. Lubina - KRUNICA NAŠIH DANA - Suvremena razmatranja uz molitvu krunice - 40 kn.
P. Lubina - KRUNICA - ŽIVOTNA SUPUTNICA - Uzorci molitve Gospine krunice - 40 kn.
P. Lubina - BOGORODICI DJEVICI - Izabrane marijanske molitve I. tisućljeća - 40 kn.
P. Lubina - MAJCI MILOSR-A - Izabrane mar. molitve između dvaju raskola - 40 kn.
P. Lubina - POMOĆNICI KRŠĆANA - Izabrane marijanske molitve novijeg doba - 40 kn.
P. Lubina - UZORU NAŠE NADE - Izabrane marijanske molitve našeg doba - 40 kn.
P. Lubina - BLAŽENOG ĆE ME ZVATI - Prikaz najpoznatijih marijanskih molitava - 30 kn.
P. Lubina - STOPAMA NAZARETSKE DJEVICE - Marijinim tragom po Svetoj Zemlji - 50 kn.
M. Kirigin - S MARIJOM KROZ GODINU - Uz marijanske blagdane i krunicu - 30 kn.
A. Bello - MARIJA, ŽENA NAŠIH DANA - 31. suvremeno razmatranje o Gospi - 30 kn.
V. Glibotić - JEKA JEDNOGA VREMENA - Izbor uvodnih članaka iz "Marije" - 40 kn.
Fra Petar Knežević - GOSPIN PLAČ - 10 kn.
R. Tomelić - MOJA DJECA I JA - Crtrice iz života jedne majke i supruge - 40 kn.
J. J. Šimunović - KAKO ŽIVJETI KRŠĆANSKI? - Razmišljanja o kršćanskom životu - 40 kn.
R. Sprung - ZATVOR BEZ ZIDOVA - Što se sve krije iza Jehovinih svjedoka - 20 kn.
M. Jurišić - CVIJEĆE ZA MARIJU - Jednostavna razmatranja za mjesec svibanj - 30 kn.
M. Jurišić - S MAJKOM MILOSRDNOM - Svibanjska čitanja - Živo, kratko - 25 kn.
Narudžbe: "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184 ili 340-193.

Nada Ćordašić, Zagreb: Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim isprošenim milostima i pod njezino okrilje stavljam svoje najmilije, uz dar; - **J. P., Zadar:**

Zahvaljujem nebeskoj Majci, sv. Josipu i sv. Antunu na uslišanim molitvama te i dalje preporučujem njihovu zagovoru sebe i svoju obitelj, uz dar; -

Štefica P.: Majko Marijo, hvala ti na tvojoj zaštiti i pomoći! Bdi i dalje nada mnogim i svim mojim milim i dragim, uz dar; - **Tihomir Glibota, Split:** Hvala Majci Božjoj što je bila uz mene u teškim trenucima bolesti, kao i svima što su molili za moje ozdravljenje, uz dar za list "Marija"; - **Zdenka Kapitanović-Barić, Starigrad Paklenica:** Gospe moja, na svemu ti hvala! Čuvaj i brani mene i moje najdraže, da se od Isusa nikad ne izgubimo, uz dar; - **Zvonimir Čarapina, Fužine:** Nebeska Majko, hvala ti na svim milostima! Sebe i sve svoje i dalje stavljam pod tvoje okrilje, uz dar; - **Josip Đuranić, Čakovec:** Majko Božja, na svemu ti hvala! Bdi i dalje nada mnogim i mojom obitelji, uz dar; - **M. P., Šibenik:** Na čast Gospi od Zdravlja šaljem dar u znak zahvalnosti na svim milostima i kao preporuku za budućće; - **Marija Vivoda, Umag:** Nebeska Majko, zahvaljujem ti na svim milostima i pod tvoje okrilje stavljam sebe i svoju obitelj, uz dar; - **Andelka Šimundić, Duće Luka:** Majko Marijo, tebi zahvaljujem na svim milostima i preporučujem sebe i sve svoje, da nas čuvaš i braniš, uz dar; - **Ferdinand Popov, Tribunj:** Majko Božja, na svemu ti hvala, što si meni i mojim dala! Bdi nad nama i dalje, uz dar; - **Koraljka Sansović, Zagreb:** Zahvaljujem Gospi na svemu. Preporučujem joj sebe i sve svoje, uz dar. - **Jadranka Supić, Susedgrad:** Hvala Majci Božjoj na svemu! Pod njezino okrilje i dalje stavljam svoju obitelj, uz dar; - **Franica Miloš, Poreč:** Nebeskoj Majci zahvaljujem na svim milostima i njezinoj ljubavi izručujem sebe i svoju obitelj, uz dar; - **Kazimir Barukčić, Frankfurt:** Gospe Splitska, naša draga Mati, na svemu ti hvala što si meni i mojim dala. Nemoj nama nikad prestati sjati! Uzdižemo k tebi duše i srca, privedi nas k sebi! U tuzi i brizi ti nam pomagaj, i naše misli prema svojima ravnaj! Tvoj puk, u tvoju pomoć dolinu može prijeći, molimo tvoj blagoslov, Majko Vječne Riječi! Budi nam uvijek nagrada, zaštita i ljubav! - **Vesna Blatančić, Podaca:** Majko Marijo, na svemu ti hvala! Čuvaj i brani mene i sve moje mile i drage, uz dar; - **Marija Periškić, Stari Mikanovci:** Zahvaljujem Majci Božjoj na svim milostima i pod njezino okrilje stavljam svoju obitelj, uz dar; - **Ljiljana:** Dragaa Gospe, hvala ti na svemu što si učinila za mene i moju obitelj u prošloj godini. Tebi i dalje preporučujem svoju obitelj i svoje, sestru Tatjanu, nećakinju Marinu i oca Stjepana, da nas čuvaš i štitiš zajedno sa sv. Antom Padovanskim, uz dar.

MAJKO, I UNAPRIJED IH PRATI!

1. siječnja navršilo se 12 godina od smrti naše drage majke, sestre i bake

MATIJE MUŠURA

Uvijek si u našim mislima. Gospodin neka ti bude životna nagrada!
Sinovi s obiteljima

18. siječnja navršava se šest godina otkako se zauvijek preselio u "kuću Očevu"

JOSIP JOLE LUBINA

Dok ti zahvaljujemo što si nas na noge podigao, naučio nas Boga, svoj narod i domovinu ljubiti te moliti i raditi, preporučujemo te Gospodinu, da ti bude dobrotiv!
Tvoji sinovi sa svojima

19. siječnja dvije su godine otkako je usnula u Gospodinu naša draga

RUŽA SVILIČIĆ

Neka ti Gospodin bude milosrdan i dobrotiv!
Tvoja djeca i brat Nikola

19. siječnja prošlo je 15 godina otkako je Gospodin pozvao k sebi našu dragu

BOŽANU MAREVIĆ

Gospodin neka ti bude milosrdan i obdari te životom vječnim!
Tvoji sinovi Niko i Vinko s obiteljima

21. siječnja prošlo je 9 godina kako se Gospodinu zauvijek preselila naša draga

ANA ANDELKA BIOČIĆ

Neka ti Gospodin bude nagrada za dobrotu, ljubav i razumljivanje koje si nam iskazivala.
Tvoji sinovi i braća s obiteljima

22. siječnja navršilo se 8 godina otkako je ovaj svijet napustio naš dragi

IVAN JUKIĆ BILAN

Dok ti zahvaljujemo za dobrotu koju si nam iskazivao za života, preporučujemo te Božjem milosrđu.
Supruga Jaka, kćerka Maja i sin Tonči s obitelji

23. siječnja tri su godine otkako je Gospodin pozvao k sebi našu dragu

MARU BULJUBAŠIĆ

Dok ti zahvaljujemo na svemu, preporučujemo te dobroti Gospodnjoj, U vjeri da se život mijenja, a ne oduzima u nadi u ponovni susret -
tvoj suprug i djeca s obiteljima

30. siječnja šest je godina otkako se Gospodinu zauvijek preselio dragi suprug

MATE MORIĆ

Dok ti zahvaljujem na ljubavi, pažnji i vjernu životnom putništvu, preporučujem te Gospodinu i njegovoj ljubavi!
Tvoja supruga Mila

Darovali su i tako omogućili siromašnijima primiti "Mariju", po: - 10 kn: **Ivica Andreis**, Vela Luka; - 20 kn: **Katica Mesarić**, Kaštelanec; **Branka Bičić**, Sukošan; **Franjo Matijak**, Zagreb; - 30 kn: **Mario Pribisalić**, Split; **Jela Šarić**, Nuštar; **Ljiljana Vidošević**, Šibenik; **Tereza Volf**, Koprivnica; **Katica Mandić**; **Kata Pavić**, Đurdanci; **Pere Perinović**; **Jula Strinavić**, Zapolje; **Agneza Tordinac**, Tordinci; **Neda Gujinović**, Metković; **Margareta Damiš**, Mačkovac; **Ljubica Mrvica ž. Miljenkova**, Šibenik; **Ivan Milas**, Opatovac; **Marija Pintarić**, Mala Subotica; **Štefanija –uranec**, Varaždin; **Boženka Vulin**, Pakoštane; **Ana i Mijo Meštrović**, Velika Gorica; - 50 kn: **Obitelj Čelant**, Klenovnik.

MARIJA SVIMA OBIILNO PLATILA!

GODIŠNJA UPLATA ZA "MARIJU" - 70 KN

PRIMATI I ČITATI "MARIJU" ZNAČI:

- Htjeti produbiti svoju vjeru i ljubav prema Isusu preko njegove majke Marije;
- Biti sudionik sv. mise koja se slavi svete prve subote u mjesecu u 19 sati u svetištu Gospe od Zdravlja u Splitu za suradnike, dobročinitelje, širitelje i čitatelje "Marije";
- Biti sudionik sv. mise koja se slavi svakoga prvog četvrtka u mjesecu u splitskomu svetištu Gospe od Zdravlja za sve pokojne čitatelje i preminule članove obitelji pretplatnika lista "Marija".

Slušajte Hrvatski katolički radio!

Biokovo 107,9 MHz - Josipovac 98,6 MHz
 Lička Plješevica 104,1 Mhz - Promina 100 Mhz
 Psnj 103, 9 Hmz - Slatina 107,9 Mhz
 Slavonski Brod 98,7 Mhz - Sljeme 103, 5 MHz
 Split 97, 9 MHz - Stipanov Grič 104,5 Mhz
 Šubičevac 104,5 Mhz - Učka 106, 7 MHz
 Ugljan 95, 5 MHz - Velika Peška 91, 3 Mhz
 Vinkovci 104,9 Mhz - Virovitica 103,2 Mhz
 Vrljka 97,8 Mhz - Vukovar 102,4 Mhz
 Satelit Hot bird 6, 13E, 12520 Mhz

Olga Čarapina, Široki Brijeg: Gospi preporučujem sebe i sve svoje mile i drage, da nas čuva i brani, uz dar; - **Ana Vrček s čitateljicama iz Zagreba:** Dobra Majko, tebi se preporučujem, da nas čuvaš i braniš u našim poodmaklim godinama, uz dar; - **Ana Droupilić Đonijeva, Štaševica:** Nebeskoj Majci pod okrilje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Kata Šarić, Nuštar:** Nebeskoj Majci preporučujem sebe i svoje najmilije, da nas čuva i brani, uz dar; - **Branka Krčić, Stari Mikanovci:** Majci Božjoj pod okrilje stavljam sebe i sve svoje, uz dar; - **Julija Kežić ž. Ivanova, Štaševica:** Gospi od Zdravlja preporučujem svoju obitelj, osobito zdravlje djece i da u učenju budu uspješna, uz dar; - **Katica M., Kaštelanec:** Majko Milosti, molim te da se, uz tvoj zagovor, u sela Kaštelanec i Jakopovec vrati malo mira i Božjeg blagoslova, uza skromni dar; - **Zahvalna majka Ivanka Š.:** Preporučujem se Mačici Božjoj za zdravlje svoje i svoje obitelji, mir i Božji blagoslov, i dobru i zdravu pamet djece te da moji sinovi ozdrave i ostave se alkohola i cigareta, uz mali dar; - **Stanko Kurjanek, Hove.Sussex:** Majci Mariji preporučujem se u ovoj tuđini, da bdije nada mnom i svima meni dragima, uz mali dar; - **Jasna i Mno Pejković, Zagreb:** Preporučujemo se zagovoru nebeske Majke, da bdije nad nama i svima našima milim i dragima, uz dar; - **Manda Valentić, Stari Mikanovci:** Majci Božjoj pod okrilje stavljam sebe i svoju obitelj, da nas brani i čuva, uz dar; - **Ica i Ivo Marović, Kaštel Lukšić:** Gospi pod okrilje stavljam sebe i svoju obitelj, osobito djecu s unucima, da nad nama i dalje bdije, uz dar; - **Marija Cvitković, Split:** Majko marijo, čuvaj i brani mene i moju obitelj, osobito moga malog unuka Marija, uz dar; - **Mara Barukčić, Frankfurt:** Preporučujem Gospi svoju obitelj, osobito kćerke s njihovom djecom, za zdravlje duše i tijela, uz dar; - **Ante i Mileva Lončar, Wollongong:** Preporučujemo Majci Božjoj sebe i svoju obitelj kao i sve svoje najmilije, osobito djecu i unučad, za zdravlje i blagoslov, da nas štiti i zagovara, uz dar; - **Danijel Lončar, Zadar:** Preporučujem Gospi od Zdravlja sebe i svoju obitelj, da nas čuva, prati, brani i zagovara te izmoli blagoslov za mene i sve moje, uz dar; - **Ruža Rogušić, Berlin:** Gospi preporučujem sebe sa svojom obitelji u tuđini, osobito djecu, kao i svoje mile i drage kod kuće, da nad nama bdije, uz dar.

MAJKO, POSLUŠAJ NAŠE VAPAJE!

M A R I J A - vjerski list za Marijine štovatelje

Osnivač i izdavač: Provincijalat Franjevačke provincije presv. Otkupitelja, Split;
 Urednik: fra Petar Lubina - Adresa Izdavača, Uredništva i Uprave: Trg Gaje Bulata 3, 21000 Split;
 tel/faks (021) 348-184 ili tel.: 340-190; e-mail: petar.lubina@st.f-com.hr.

List izlazi svakog mjeseca, osim u kolovozu i rujnu. - Cijena: pojedinačni broj 7 kn; godišnja pretplata 70 kn; za inozemstvo 15 eura ili 18 USD ili odgovarajući iznos u drugoj valuti - običnom poštom. Zračnom poštom: Amerika i Kanada 25 USD i Australija 35 AUD. Na više od 10 primjeraka, 10 % popusta.

Naš račun: ("Marija" - Split) 2330003-3200726444 poziv na broj 40139576001 Splitska banka, SG Group; devizni račun: SG Splitska banka, 40139576026 EUR; IBAN HR 76 2330 0033 2007 2644 4; SWIFT: SOGE HR 22;

Tisak: "Slobodna Dalmacija print" d.o.o. - Split.

Marica Cvitanović ud. Zane, r. Jurišić (+16. X. 2011. u 90. g. - Baška Voda); - **Milka Marić**, majka svećenika Ante (+23. X. 2011. - Slavonski Brod); - **Marija Majstorović** (+28. X. 2011. u 82. g. - Gorican); - **Terezija Hobljaj** (+30. X. 2011. u 92. g. - Strukovec, Selnica); - **Marica Stipčić** (+4. XI. 2011. u 89. g. - Bol-Gornji Humac); - **Danijel Bugarić** (+4. XI. 2011. u 86. g. - Šibenik); - **Ivan Hontić**, otac fra Đurin, fra Miljenkov i č. s. Doroteje (+4. XI. 2011. - Molve); - **Dujo Runje** (+6. XI. 2011. u 61. g. - Subotica); - **Niko Kovačević**, otac fra Bonin (+8. XI. 2011. - Donja Tramošnica); - **Ruža Pažin**, majka č. s. Stanke i sestra s. Luke (+9. XI. 2011. - Milna-Ljuca, Rotimlja); - **Stipe Marić** (+16. XI. 2011. - Suhač, Sinj); - **Marijan Gudelj p. Josipa** (+17. XI. 2011. u 78. g. - Zmijavci); - **Slava Perić** (+18. XI. 2011. u 83. g. - Kamenmost, Podbablje); - **O. Đeno Dominik Markolaj**, OFM (+18. XI. 2011. u 87. g. - Tuzi); - **Boris Divković** (+19. XI. 2011. - Zagreb-Gornji Matiči, Breške); - **Milivoj Zenić** (+20. XI. 2011. u 58. g. - Šibenik); - **Tonka Pecić** (+20. XI. 2011. u 80. g. - Zadar); - **Ana Škeva ud. Vice** (+20. XI. 2011. - Vinjani Donji); - **Vlč. Vinko Beraković** (+22. XI. 2011. u 69. g. - Oprisavci); - **Ante Kelava** (+22. XI. 2011. u 22. g. - Hrvace); - **Č. s. Darinka Brečić**, ŠSF (+23. XI. 2011. - Split); - **Nedo Jukić**, brat č. s. Irmine (+24. XI. 2011. u 67. g. - Ruma); - **Katica Sekelj**, majka svećenika Zvonimira (+24. XI. 2011. - Koprivnica); - **Č. s. Lukrecija Mamić**, SM, misionarka, sestra don Lukina i č. s. Kazimire (+27. XI. 2011. u 63. g. - Kiremba/Burundi-Split); - **Marko Bašić** (+28. XI. 2011. - Otok/Sinj); - **Radojka Šimić** (+29. XI. 2011. - Imotski-Drinovci); - **Vlade Tokić** (+30. XI. 2011. - Imotski); - **Don Jožo Jelinčić** (+1. XII. 2011. - Hvar-Postira); - **Milan Garković** (+3. XII. 2011. u 83. g. - Hvar); - **Stipan Šalinović** (+3. XII. 2011. - Veliki Prolog); - **Dane Galić**, brat č. s. Vinke (+3. XII. 2011. - Gorica); - **Konstantin Jurišić**, brat fra Karlov i fra Gabrijelov (+5. XII. 2011. - Buenos Aires/Argentina); - **Radojka Grizelj** (+5. XII. 2011. - Split-Vrlika); - **Anica Galić**, sestra č. s. Terezije (+5. XII. 2011. - Gorica); - **Mate Vuković** (+8. XII. 2011. - Grubine, Podbablje); - **Ivan Kuštra Gaganović** (+8. XII. 2011. - Runovići); - **Duje Nakir** (+10. XII. 2011. - Slatine).

OBDARI IH, GOSPODINE, ŽIVOTOM VJEČNIM!

S A D R Ź A J

Sretno i blagoslovljeno (Urednik)	1
Marijino jedino poslanje (Benedikt XVI.)	4
Tkalja Božjih halja (I. Bodrožić)	6
Biti izabran i birati (S. Jerčić)	8
Plahtica Majke Božje (M. Crvenka)	10
Radost ramskog puka (I. Stojanović)	11
"Majka milosrda" i clunyjevska obnova (dar-ko)	12
Kristu Gospodu Novorođenom (D. Marković)	14
Božić među Hrvatima (A. B. Periša)	16
Živjeti božićnu radost (D. De Micheli Vitturi)	18
Božićna marka iz Marije Bistrice (M. Ivanišević)	20
Bog je velik (N. Andrić-Novinc)	22
Zvoni Glorija (R. T)	24
Cur Deus homo? (K. Stipanović)	26
Dijete-Božić u zagrljaju svijeta (M. Herceg)	28
Migracije i nova evangelizacija (Kajo)	30
U ljubavi Utjelovljene Ljubavi (S. Marija)	32
Divna majka (A. Vrček)	33

OVAJ BROJ "MARIJE" POTPISAN JE ZA TISAK 13. PROSINCA 2011.

GORNJE SELO

Gospa u Borima

Na sjeverozapadu obronka brda Vela straža kraj Gornjeg Sela, najvišega vrha otoka Šolte, diže se bijela crkva *Gospa u Borima*. Po benediktinskom samostanu i crkvi sv. Marije koja se na tom mjestu nekoć nalazila, zovu je i *Gospom Stomorskom* ili, jednostavno, *Stomorijom*. Taj prastari dragi naziv, nastao od latinskoga: *sancta Maria*, koji uvode u bogoslužje i pobožnost, u graditeljstvo i kiparstvo, plod je djelatnosti redovnika benediktinaca na hrvatskom području. Do 12. st. njihovi su samostani glavna, ako ne i jedina, središta u kojima se stječe znanje i umijeće. Svojim tihim djelovanjem, isprepletenim molitvom i radom, u tišini samostanskih zdanja oni čuvaju kvasac vjere u Krista i gaje osobitu ljubav prema nebeskoj Majci. Tu vjeru i ljubav prenose i među puk Božji s kojim žive i rade.

Crkva *Gospa u Borima* jednobrodna (21 x 8,70 m) je to kamena crkva trokutasta zabata s četverokutnom apsidadom te iza nje istog oblika sakristijom i zvonikom na preslicu za tri zvona nad pročeljem. Okolo crkve je mjesno groblje. Prema natpisu na vratima, crkva je sagrađena g. 1776. na mjestu nekadašnje benediktinske opatije. Na tom području pronađeno je više grobova svećenika i vjernika koji su se nazivali "pustinjacima sv. Marije". Međutim, crkva je puno stari-

jeg nadnevk. Predaja govori o ukazanju nekoj pastirci za kojega je "bijela gospođa" tražila neka javi župniku i starješinama da sagrađe crkvu na brežuljku u borovoj šumi, što je nakon toga i učinjeno. Na tom mjestu dizala se najprije mala kamena crkva na svod, s apsidadom. Apsidi je Gospina bratovština g. 1727. dogradila sadašnju crkvu, a do današnje veličine nju su povećale g. 1778. bratovštine Gospina i sv. Ivana Krstitelja. Crkva je u više navrata obnavljana, a tijekom g. 2006. i 2007. provedena je na njoj temeljita obnova. Po završetku obnove, 14. kolovoza 2007. crkvu je blagoslovio nadb. Ante Jurić.

Od davnina je Gospa u Borima zavjetno svetište ne samo Šoltana nego i susjeda, a svetištem je i nazivano. Brojne zahvalnice i drugi zavjetni darovi ostali su kao svjedočanstvo njihovih uslišanih molitava i Gospine pomoći. Nadb. A. Jurić crkvu je za šoltansko područje proglasio 6. srpnja 1995. svetištem. Ponad menze glavnoga oltara diže se u njoj nebunica i kruna od žutoga mramora, iz koje se odvaja zastor od kamena, a usred njegovog nabora u niši ističe se slika Gospe s Djetetom. Tempera je to na drvu, vjerojatno rad domaćih majstora iz 15/16. stoljeća. Najstariji pisani spomen o njoj seže u 15. st., a pretpostavlja se da potječe iz nekadašnjega benediktinskog samostana. U srebrnu je okviru i sva obložena srebrnim i zlatnim uresima. Kod Gospe Stomorske posebno je svečano za blagdan Velike Gospe, kao i na uoćnicu navečer. Brodovi su je nekoć rado pozdravljali pucanjem iz kubura.

NASLOVNA SLIKA: Rođenje Isusovo (Ljubo Lah)

SLIKA NA OMOTU: Crkva Gospe u Borima u Gornjem Selu na otoku Šolti

